

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tul az árkon.

Budapest, június 14.

(v.) Az összeférhetetlenségi javaslat már annyi, mintha törvény volna. A képviselőház ma befejezte a részletes tárgyalást s ami még hátra van, az parlamenti munkának alig számbavehető: csupán a kész eljárási tervzetet kell még a házszabályokba illeszteni. A reformmü tehát kész, a jövő országgyűlés első napján akadálytalanul életbe léphet.

A kész reformmühez immár hozzászólhat tehát a kritika is. Hozzá is fog szólni kétségtelenül. S mivel a javaslatnak sok a nyílt és a titkos ellensége, a kritika aligha lesz az egész vonalon barátságos. Keresni fogják s ha keresik, meg is találják a javaslat hiányait és hibáit. El fogják róla mondani, hogy az egyik oldalon tulszigoru, a másikon pedig tulságosan enyhe. Ki fogják mutatni, hogy hemzseg a következetlenségektől. Rá fogják sütni, hogy az igazi összeférhetetlenségnek sok kategóriáját egyáltalában nem sújtja, ellenben bajosan okadatolható erővel csap le olyan politikai viszonylatokra, amelyek visszaélést igen kis mértékben, politikai függést pedig alig involváltnak. Előre látjuk mindezeket a kifogásokat, sőt készségesen megengedjük, hogy közülök egyik s másik bizonyos mértékben jogosult is. Ez a törvény a maga szerkezetében bizonyára nem kifogástalan. Talán több is benne a gyarláság, mint amennyi minden emberi műhöz a természet rendje szerint hozzátapadhat.

De akárhogy kritizálják majd le a törvényt, azzal semmit sem vonnak le értékéből. Erre a reformra a magyar közéletnek olyan szüksége volt, mint egy falat kenyérre. Nem azért, mert purifikálni kellett a népképviselőt. Hanem azért, mert helyre kellett állítani a közvéleménynek a parlament iránt való bizalmát s a parlamentnek a nemzet előtt való tekintélyét. Ez a bizalom igen erősen megren-

dült; ez a tekintély lényegesen megcsökkent. A törvényhozásnak eddigelé csak presztízse sinylette meg ezt az érték hanyatlást; de ha tovább tart a régi állapot, a presztízsz züllését csakhamar követte volna a népképviselő hatalmának züllése is. Olyan parlament, melyhez a nemzetnek nincs feltétlen bizalma s melynek sorvatag a tekintélye, ideig-óráig még megtarthatja a maga régi hatalmi körét, de kiveszvéen belőle az életerő, a legelső válságos pillanatban elragadhatják tőle hatalmának leglényegesebb részét a vele vetelkedő tényezők. Így hát az alkotmányos élet egyensulya forgott kockán s ez egyensuly révén a magyar nemzet közszabadságai. Ezért kellett a törvényt sürgősen megcsinálni. Jól, vagy kevésbé jól, de most kellett megcsinálni, most, a tizenkettedik órában.

Kereshetnének mi is szeplőket a javaslaton; de mi most nem a fogyatkozásait akarjuk látni, hanem az erőit. Jó lélekkel mondhatjuk, hogy vannak e reformmünek nagyon becses tulajdonságai. Ez a törvény becsületes, őszinte és világos. Amit akar, azt határozottan mondja ki, nem kertel, nem kétértelműsködik, nem hagy nyitva hátsó ajtókat. Szövegezése tiszta, rendelkezései félreérthetetlenek, motívumai átlátszóak. Közte és a régi törvény közt az alapvető különbség az, hogy az 1875 : I. törvénycikket jogi és politikai lehetetlenség volt végrehajtani, holott az új törvényt jogi és politikai lehetetlenség lesz végre nem hajtani. A régi törvénynek szerencsétlen volt az anyagi része s még tökéletlenebb az eljárási része. Amabban sok volt a homály, emebben pedig az igazság ki volt szolgáltatva a párturalomnak. A reformnak tehát e két irányban kellett mozognia. Ki kellett küszöbölnie a homályosságokat az anyagi részből, az eljárásban pedig ki kellett ragadnia az igazságot a párturalom karmai közül. Ezt a két feladatot a törvény derekasan oldotta meg. S a közvélemény szemé-

ben ez a két momentum a döntő. Ami hiba a javaslatban van, azt majd enyhíti a pártatlan, tisztességes joggyakorlat. S megmarad a vívmány, hogy a törvény becsületes, őszinte és világos volta visszaadja a parlamentnek a nemzet bizalmát s a régi polcra emeli a népképviselő tekintélyét.

Lesz ezenkívül a reformnak még egy másik, közvetet haszna is. Kiküszöbölí a magyar közéletből azt az erkölcsi nyavalyát, amely kivált az utolsó években szörnyű módon pusztított benne: a gyanúsítások és a rágalom uralmát. Eddig nem volt meghuzva a határvonal a tilos és a megengedett között. Senki sem tudta, összeférhetetlen helyzetbe jut-e, vagy sem, ha képviselő létére egy vagy más módon pénzt szerez. A törvényt hiába faggatta, az nem adott világosan érthető feleletet. A joggyakorlatot is hiába kérdezte, mert az oda torzult az idők folyamán, hogy összeférhetőnek mondotta még az olyan cselekvéseket is, amelyekre még a zagyva régi törvény is ráütötte az inkompatibilitás bélyegét. A legvadabb jogbizonytalanság uralkodott hát e téren s ennek oltalma alatt jött létre s kerekedett felül a magyar közéletben az a végzetes nizu, mely az egyéni becsületet zsákmányul dobta oda a gyanúsítás és a rágalmazás korlátlan szabadságának. Divattá vált ilyen módon nálunk, hogy a politikai ellenfeleket nem lojális eszmeharcban győzték meg, hanem becsületükön ejtettek fölöt és sebet. A magyar közélet a rágalom iskolájává lett, amelyben az emberek nem kapacitáltak egymást, hanem leszedték egymásról a becsületet. S ez ellen nem volt oltalom sehol. A homályos és rugalmas összeférhetlenségi törvény nem vetett gátat ezeknek az utálatos üzelmeknek. A reform, amelynek részletes tárgyalását ma fejezte be a képviselőház, ezen a ponton is meghozza a várva-várt orvoslást. Most már mindenki tudja, mit szabad s mit nem szabad tennie. S tehát tudja mindenki

TÁRCA.

Levél az aratógazdáról.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Hajdu Miklós.

A hajnali harangszót hozza a szellő a ternyi templomból. Az első táblában készülődnek az aratók. A kalászkok még állnak. Az asszonyok sopánkodnak, némelyik káromkodik is.

— Megint nekünk adták az úszkösét.

— Rozsdás is . . .

— Több benne a gaz, mint a kalász.

A férfiak csöndesebbek. Egyik-másik bölintgat, köhög, aztán a bujástát igazgatja. Csitítgatják az asszonynepet.

— A gazdára tartozik. Minek szemérmeteskedik.

A gazda a dülöben járkal az ispánnal. Lehajolnak a táblába, kihuzzák a gazost, ami a kezükbe kerül. Az ispán mondogatja, hogy nem is éppen rossz ez a buza, bár lenne neki belőle száz ilyen táblával. Meg majd kerül jobb is, nem lehet a lábán hagyni ezt se.

— A munkát mi ellátjuk — fogadkozik az aratógazda — de az urak is gondoljanak a szegény ember sorára. Hogy jusson valami nekünk is.

Az ispán kezét fog a gazdával, aztán elválnak. Méltósággal ballag az embereihez a gazda. Messziről úgy látszik, mintha olvasná a lépéseit is. Egy, kettő, három, négy . . . A földre néz, aztán leszakít egy kalászt, szétmormolja, ráfúj a tenyerére és elharapja a friss szemet. Még tejes egy kicsit. Jó, tüzes nap kell, hogy acélosodjék, dörmögi az öreg.

Az aratói egy csoportban várják. Megint az asszonyok viszik a szót.

— A János bácsi is az uraké. Tavaly is nekünk adták az úszkösét. Csak dűnyög az öreg. Nem mer a talpára állni.

— Tudja ő a módját. Hát mért adnák neki az urak a ráadást. Tíz fölöttő ráadás a buzából, öt a rozsból, még három hold feles kukorica.

— Ilyenformán van.

Megsokalják az asszonyok beszédét, egyik legény rájuk kiált.

— De rossz a nyelvetek. Akinek mi a mestersege, azt cselekszi. A János bácsié a hivatal . . .

Az öreg gazda az aratókhoz ér. Leveszi a kalapját, megtöri a homlokát és lesimítja a haját. Majdnem a válláig ér a sok teher hajszál.

— Azt mondja az ispán, hogy ad a jobbikból is. Veszekedéssel én se akarom kezdeni. Hát ebben megogyeztünk.

Senki se szól. A gazda ledobja a tarisznáját és szétnéz. Az asszonyok az oldalon állnak, a gazost tisztogatják, hogy az első vágás ne fogja mindjárt az úszkösét.

— Dícsértessék az Ur Jézus!

— Dícsértessék! — hangzik mindenfelől.

Kezdődik a munka. A kaszák kimagaslanak, a földben van a nyelük. Nem lehet itt a kaszát használni. Sarlóval vágják az első rendeket. A kalászkok suhanásán kívül nem hallatszik semmi nesz. A madaraknak sincs kedvük, szürke, borús a tájkék. A messizi kocsiut felől porfelhők emelkednek, ahogy reggelodik, jobban-jobban erejére kap a szél. A kapás föld már kívánja az esőt, de a szél megint kergeti a felhőket.

Az ugaron megáll egy béresszekér. A kisbéres letör egy kukoricacimert, elhajítja az ökrök szeme tájkékáról a bogarakat és ott hagyja a sze-

kerét. Az aratók felé megy. Hogy észrevegyék, hangos szóval köszönt.

— Adjon isten, jó munkát! Levelet hoztam az aratógazdának, Rostás Jánosnak szól az irás. Tegnap este kaptam az uraság, aztán rám bízta, hogy hozzam ki, ugys megyek Ternyőre.

Levelet? Ezt a kérdést lehet leolvasni az areokról. Az arató Péter-Pál előtt elmegy a falujából, Szent Mihály felé hazakerül, néha hall valamit véletlenül a cseledjeiről, de levelet nem igen kap. Valami nagy baj történt, talán tüzvész, vagy jégverés volt, vagy hogy kolera van . . .

Rostás János odamegy a béresshez, átveszi a levelet. Gonddol, figyelemmel vizsgálgatja, elolvassa a címzést, bizony neki szól az irás. Lassan felszakítja a borítékot, kiveszi belőle a levelet. Most már körülötte vannak az emberei. Az izgatottság nem látszik meg rajtuk, a kíváncsiságukat is csak az árulja el, hogy a nézésük odatapad a gazda arcára. Az öreg lassan silabizál, akadozva olvas, a szavakat néha megismétli.

— Aszongya, hogy . . . — így vezeti be a levelet.

— Aszongya, hogy . . . Kedves János bátyám. Kívánom, hogy erőben, egészségben érje kendeteket ez az irásom, amit csak azér küldök, hogy mind megtudják a mi bajunkat meg a szomorúságunkat. Az Isten tartsa meg kendet János bátyám számos esztendeig, de a Gyuri bácsi, az isten nyugosztalja, meghalt . . .

Elhallgat az öreg. Az álmélkodás megtöri a csöndességet.

— A Gyuri bácsi?!

— A Gyuri öcsém meghalt, — mondja keményen János gazda. Aztán megnézi a levelet, hogy jól olvasta-e. Jól olvasta. Lejebb konyul a feje az öregnek, sirni is tudna már, de mintha a

azt is, mit szabad és mit nem szabad gáncsolnia. Az új törvény legmegátalkodottabb ellenségei is kénytelenek beismerni, hogy kiküszöbölhi gyökerestül az eddig divott jogbizonytalanságot. A gyanúsítók nem garázdálkodhatnak tovább. A rágalmozók nem folytat-hatják többé piszkos hadjárataikat. A törvény ércpajza megvédi mindenkinek a becsületét. Nincs többé félreértés, nincs többé mód a félremagyarázásra és az elcsavarításra. *Betévedni* a tilosba többé nem lehet. S megkegyelmezni sem lehet többé annak, aki tudatosan lépett a tilosba. Ám sárral sem lehet többé megdobálni azt, aki nem vétett a politikai függetlenség és a parlamenti tisztesség ellen, mert van egy törvény, amely kérlelhetetlen világossággal állapítja meg e függetlenség és tisztesség feltételeit. Ezért üdvözi a közvélemény őszinte örömmel a reformot, amelyet Széll Kálmán erős akarata és szívós elhatározása visz bele a törvénykönyvbe. A közélet megtisztulását, a parlament tekintélyének öregbedését várjuk az új összeférhetlenségi törvénytől. S bizalmunk ezentul még fokozódik a miniszterelnök irányában, akinek heroikus tetteire annyi rosszakaratu kétkedés ellenére is ezt a reformot illeszti be záróköz gyanánt az országgyűlés utolsó ülészakába.

ORSZÁGGYŰLES.

Budapest, június 14.

Az összeférhetlenségi javaslatnak ma végre ért a t. Ház. A nyári hőségben tanácskozó képviselők boldog mosolygása közt záródott le a vita.

Perzel-Dezso azzal kezdte az ülést, hogy bejelentette *Dózsa* Endre lemondását, akit Kolozsvármegye alispánnak választott. A bejelentést tudomásul vették és megválasztották azt a tizenöttagú küldöttséget, mely az összeférhetlenség körüli eljárás szabályzatát fogja kidolgozni.

A napirend anyagából mindössze egy elvi kérdést kellett még tisztába hozni: a főrendiházi tagok összeférhetlenségének kérdését. E hálás témáról mondta el szűzbeszédét *Dienes Márton* s ő maga is hálás volt a témája iránt. Kerek, temperamentumos felszólalásában a főrendek inkompatibilitásának rendezését sürgette s nem állhatta meg, hogy a hét- és kilencégu koronák tulajdonosairól ki ne jelentse, hogy ők sem idegenkednek a közzgazdasági terékenységtől. Befojezésül határozati javaslatot is terjesztett elő, melyben a főrendek összeférhetlenségi ügyének rendezésére

hangját közszórná, egyet-kettőt nyel, aztán odaadja a levelet az egyik aratónak, hogy olvassa, mi van még benne.

— *Aszongya...* a Gyuri bácsi, az Isten nyugosztalja, meghalt.

Megint elálmélkodnak.

— De semmi baja sem volt, mikor az aratóival a regőci pusztára ment.

— A vasutra se akart ülni. Hogy ő elgyalogol Regőcig két nap meg két éjszaka.

— Hát mi van még a levélben?

— *Aszongya...* meghalt. Mi már öt napja aratunk. A Gyuri bácsi is belevágott, meg a határt is járta, a kepeket rendben tartotta, aztán kedden virradóra nem keit föl, hanem ott feküdt a pajtában, meghalt az éjszaka esőnösen. Az én cselédek, a feleségem, meg a lányom azt mondják, hogy fájditotta a mellét, szót is nekik hűtő este, hogy egy kis levest ennék, az asszony főzött neki rántott levest, szépen közönte, aztán elaludt. Hogy a csapás ránk szakadt, a számadó elment a doktorért; mivel az uradalom doktora, pénz nem követelt rajtunk, csak megvizsgálta a Gyuri bácsit és engedélyozte a temetést. Meg azt mondta, hogy szegény halálra fárasztotta magát, mert a határt ötször is bejárta, a kepeket megvizsgálta, meg aratott is és ivott sok vizet, mivel messze van a forrás, meleg is volt a víz. Szemfedőt hitelbe adott a zsidó, koporsót a Szentés gyerekek csináltak és a rektor szépen énekel a temetésen. A regőci temetőben nyugszik a kend ősece, derék, jó ember volt, igaz aratógazdánk tizenegy esztendő óta, nyugosztalja békességben az Isten. A termés itt középszerű, az árpat megsárgította az eső. Az Isten áldja meg kendet is, meg a bandáját is. Alsó Szabó Péter.

A szomorú írást amig olvassák, két asszony

hívta fel a kormányt. Ellenzéki oldalról még *Fiehler Győző* és *Csévolszky Lajos* szólta a javaslatához.

Csévolszky Lajos azt a képviselőt is összeférhetetlennek tartja, aki megválasztatása után politikai programot változtat. Erre vonatkozólag módosítást is ajánlott, de sem ezt, sem a másodikat, melyben azt ajánlotta, hogy az összeférhetlenségi eseteket a minisztériumok és az összes államhivatalok maguk kötelesek harminc nap alatt bejelenteni, nem fogadták el a Ház, bár *Fiehler Győző* sietett a Csévolszky második indítványának védelmére.

A módosítás elvetése azt *Széll Kálmán* reflektált *Dienes* beszédére s azt fejtegette, hogy közté Dienes felfogása közt ebben a demokratikus kérdésben sommi nézeteltérés nincs. Az összeférhetlenséget a főrendiházra nézve is rendezni fogja, csak az idő hiánya miatt nem vállal garanciát, hogy ezen az országgyűlésen történnék meg ez a rendezés. Azok számára, akik a jövőre tett ígéreteket szankcionálni szeretik, maga a miniszterelnök indítványozta, hogy toldják meg a törvényt oly utasítással, mely a kormányt kötelezi, hogy a jövő év végéig be fogja terjeszteni a főrendiek összeférhetlenségét szabályozó törvényjavaslatot.

A miniszterelnöknek ez a módosítása kétség-telenül több garanciát nyújt, mint a *Dienes* indítványa, mert nem egyszerű képviselőházi határozatba, hanem magába a törvénybe illeszti bele a kormánynak azt a kötelezettségét, hogy a főrendekre való kiterjesztésről záros határidőben gondoskodjék.

Evvél a felszólalással végződött be az inkompatibilitási javaslat tárgyalása s most már csak az eljárási rész szabályozása maradt hátra.

Utoljára még a honvédelmi és belügyi miniszter póthitelét, a népfelkelés új fegyvereit s a konzuli illetékeket szavazta meg a Ház s megállapította a holnapi napirendet.

A képviselőház ülése június 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perzel-Dezso*.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Ploss Sándor*, *Hegedűs Sándor*.

Elnök jelenti, hogy *Dózsa* Endre lemondott mandátumáról.

A Ház megválasztja az összeférhetlenségi ügyekben való eljárásnak a házszabályokba leendő beillesztésére kiküldendő bizottságba a következő tagokat: *Fest Lajos*, *Győry Elek*, *Gyurkovics György*, *Holló Lajos*, *Horánszky Nándor*, *Kabos Ferenc*, *Major Ferenc*, *Makfalvai Géza*, *Mohay Sándor*, *Pulszky Agost*, *Ragályi Lajos*, *Ráky László*, *Rohonyi Gyula*, *Sziágyi Dezso* gróf *Tisza István*.

összemarkol a rendből egy kévére valót és oda-vizit *János* gazda mellé.

— *Üljön rá kend, János bácsi!*

Leül az öreg. Tenyerébe hajtja a fejét, aztán nézi a levelet. Megint csak a torkát közszórná és odaszól az embereihez.

— Hát szaporán, hogy jusson a jobbikból is. Ez fene mód gazos.

Es káromkodik egy hatalmasat. Az aratók belefognak a munkába. Az asszonyok sirnak.

— Olyan jó ember volt. Nem kívánta az a másét.

Egy menyecske válaszol.

— Szakasztott a bátyja. A *János* bácsi is legelőbb kel, legutoljára nyugszik le. Aztán számon tartja az egész dűlöt, megjelöli a kepeket, föl is írja a számadást, meg arat is.

— Pedig a hetven felé tart.

— *A mi kenyérünknek ő az igazi gondozója. Az urak felől akár üszköt vihetnénk haza. A *János* bácsi a mi pártunk...*

Dél felé, amikor a fehéők elvonulnak, kiballagnak az ut felé, az árok partjára. Arnyékban jobban esik a szegényes ebéd. Egyik se szól. *János* gazda egy fa alatt ül egyedül. A ternyő asszonyok ebédet visznek a határba. Köszönnek. Szomorú a fogadj isten, megállnak az asszonyok. Tudakozódnak.

— De rossz kedvük van kendeknek.

— Rossz, rossz...

— Hát mi a baj?

— Nagy baj van.

— Micsoda?

— Levelet kaptunk az embereinktől Regőczből.

— Levelet. Szegény emberek...

Nem is kérdezik, mi van a levélben.

— Hát az Isten segítse kendeket.

— Isten áldja kendeket is...

Az összeférhetlenségi törvényjavaslat.

Rohonyi Gyula a következő módosítást nyújtja be a 22. §-hoz:

Az első bekezdés változatlanul meghagyandó, a második és harmadik helyébe pedig a következő szöveg veendő fel:

Amennyiben össze nem férő helyzetbe örökösödés után jutott volna a képviselő, köteles azt a Ház elnökének nyolc nap alatt írásban bejelenteni és a bejelentéstől számított hat hónap alatt vagy ezen helyzetet megszüntetni, vagy a képviselő megbízatásáról lemondani. Az ilyen képviselő mindaddig, amíg az összeférhetlenségi helyzetet meg nem szüntette, a Ház, valamint a bizottságok tárgyalásaiban részt nem vehet és szavazattal nem bír.

Széll Kálmán miniszterelnök: Ez a módosítás egyszerűen és világosan jejezi ki a törvény északaszának intézkedését. Abban érdemleges módosítás nincsen; csak egyszerűen klarifikálja azt, tüzetesen és világosan mondja meg, amit ez a szakasz tartalmaz.

A Ház elfogadja a módosítást.

Csévolszky Lajos indítványt nyújt be, mely szerint összeférhetetlen lesz az a képviselő, aki megválasztása után politikai programot változtat.

Széll Kálmán miniszterelnök: Repudálja politikai eukájának szírajából azt, hogy valaki az ország nagy alapvető politikai kérdéseinek tekintetében hitvallását cserélje berébe, hogy így szerzenen magának híveket prozelitákat az országban. Ezt magától idegennek tartja, erre nem vagyuk. De lehetnek esetek azért, mikor valaki politikai programjának változtatását magára nézve szükségesnek, vagy jónak tartja az országgyűlés folyama alatt. Lehetnek esetek, amikor egy új meggyőződésnek keletkezéssel számot vet az illető képviselő a maga lelkiismeretével és változtatja nézetét politikailag és ezért talán mégsem esik olyan megrovás alá mert elvégzi a dolgot a maga lelkiismeretével és elvéri választóival. Képzelt eseteket, amikor a tisztességnek minden igénye, minden kellékével és annak minden sérelme nélkül történhetik ez az eset. Ez mindig az egyes konkrét esetből és az egyéni magatartásból folyó megítélés tárgya. Ezt általános szabályok alá vetni, elvi kijelentések tárgya tenni, vagy pláne, törvénybe foglalni nem lehetséges.

Elvileg kijelenti azt, hogy minden programváltoztatás mandátumvesztéssel járjon, törvénybe iktatni elvi szempontokból nem lehet. Nem lehet azért, mert a parlamentarizmusnak és a 48-iki nagy alkotmányozó törvényeknek egyenes szelleme és iver ellen véténék, azon törvények ellen, amelyek minden utasítást kizárnak, hogyha ilyesvalamit törvénybe iktatnánk.

Csévolszky Lajos a választókat tartja jogosultaknak megítélni, hogy vajjon megváltoztatta-e a képviselő programját, vagy nem. A választók kérhetik az új választást.

A Ház nem fogadja el a módosítást.

Csévolszky Lajos a 26. §-nál módosítást nyújt be, amely szerint az összeférhetlenségi eseteket a minisztériumok és az összes államhivatalok maguk kötelesek 30 nap alatt bejelenteni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Elvileg e módosítás ellen nem lenne kifogás és tulajdonképpen egyetért ennek az indítványnak indokaival, nem is lát abban valami nagy dolgot. Az inkompatibilitási eseteknek nagy része olyan lehet, amelyről a kormánynak, pláne maguknak a minisztereknek, vagy egyik-másik kormányhatóságának is, amellyel való viszonyból támad azon inkompatibilitási eset, nem kell, hogy tudomás legyen.

A társulatok szövetsége, egyesületek, vállalatok körében helyt foglalt képviselők összeférhetlenségi esetében nagyon nehéz konstataálni a priori valamely illetőből vagy szerződésből, amelyet a kormány az illető vállalattal köt, hogy ott van-e képviselő, nincs-e; ennek utánjárni s ezt evidenciában tartani nagyon nehéz. Ha ez imperative mondatok ki, akkor a kormány mulasztást követne el, ha ilyen eset előfordulnival bona fide nem tesz bejelentést.

Fiehler Győző hozzájárul *Csévolszky* indítványához.

A Ház nem fogadja el az indítványt.

Dienes Márton a 29. §-nál kijelenti, hogy a szakaszt, amely a főrendiházra vonatkozó inkompatibilitást szabályozza, nem szívesen fogadja el. Mert azt látja a szakaszban, hogy a főrendiházat még mindig külön elbánásban részesítik, holott a politikai tisztességnek más mértéke a főrendiházban sem lehet, mint a képviselőházban. Azt tartaná leghelyesebbnek, hogy ugyanazon törvény intézkedék a főrendi- és képviselőházra, mert ugyanazon okok, amelyek a törvény meghozását a képviselőházra szükségessé tették azok a főrendiházra is fenn állanak. A hét- és kilencégu koronák tulajdonosai nem irtóznak a közzgazdasági tevékenységtől.

Gróf Zichy Aladár: Talán azért kapják a koronákat is?

Dienes Márton: A főrendek éppen úgy nyitogatnak ajtókat a miniszterek szobáiban, mint a képviselők. Különbözn meg történhetik az is, hogy a főrendek, akik különben a képviselőházba szeretnék átteni politikai működésüket, nem tehetik azt, mert a képviselőházban inkompatibilitás lennének. Mint például *Zichy Nándor* gróf. Pedig abszurd állapot, hogy valaki a főrendiházban törvényhozó lehessen, a képviselőházban pedig nem. Egyáltalában nem tartja helyesnek, hogy a főrendekre nézve más szabályok álljanak fenn, mint a képviselőkre. Ez nem mutat liberális jellegűságra. A felzúdult közvélemény hatása alatt leghelyesebb lett volna rögtön keresztül vinni a főrendiházban is a törvényjavaslatot.

A következő módosítást nyújtja be:

Utasítatk a kormányt, hogy a főrendiházra vonatkozó összeférhetlenségi törvényjavaslatot még a jelen országgyűlés folyama alatt terjeszse be.

Szék Kálmán miniszterelnök: A Ház megfontolására bízta helyes lenne-e, ha ehhez a határozati javaslatához hozzájárulna és köteleznék magát hogy a főrendiház inkompatibilitásának szabályozását ebben a szesszióban keresztül viszi. Ha általában helyesnek, keresztülvihetőnek, alkalmatosnak, az időbeosztás szempontjából előszerínek tartotta volna ezt a kérdést az országgyűlés, illetőleg a szesszió alatt elvégezni, akkor sokkal helyesebb álláspontot foglalt volna el, ha ezt a kérdést nem annak egyszerű kiterjesztésével, hanem külön kezelésével ugyan, de ebben a törvényjavaslatban oldotta volna meg. De ezt nem tartotta helyesnek keresztülvihetőnek, főleg az időbeosztás szempontjából. Azt tartotta, hogy ez a kérdés oly hosszú tárgyalásokat fogna maga után vonni, annyira el fogna nyujtani az inkompatibilitási törvényjavaslat főitőti tárgyalásokat, hogy ebben a Házban valamint a főrendiházban is, a dolog természeténél fogva akkor a főrendiházban is bővebben, érdemlegesen szólni hozzá, több nézeteltérés keletkezhetett volna.

Igy arra az elhatározásra jutott, hogy ennek a kérdésnek a javaslat keretében való megoldása ez idő szerint nem mutatkozik előszerínek és helyesnek. Azért hagyta ki belőle és éppen ezen okokból nem is vállaltat kötelezettséget arra, hogy ebben az ülészakban javaslatot terjeszzen elő. Hogy tanúságot tegyen arról, hogy komolyan veszi ennek a 27. §-nak rendelkezését, amely elvileg kimondja, hogy az összerendelési kérdés a főrendiház tagjaira nézve is szabályozandó, hajlandó magába a törvénybe egy terminust felvenni, amely a törvényjavaslat előterjesztését határidőhöz fogja kötni. (Halljuk! Halljuk!) A főrendiház tagjaira nézve az összerendelési kérdésről meg akarja törvény által oldani és nem akarja azt ad graecas calendas elodázni, és mert akarja a megoldást, előterjeszti azt a módosítást, hogy ezen szakasz második bekezdésében mondja ki a Ház, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat az 1902. év vége előtt előterjesztendő. (Általános élénk helyeslés és tetszés.)

Dienes Márton visszavonja indítványát.

A Ház a miniszterelnök indítványát és a hátralevő szakaszokat is el fogadja.

(Egyéb javaslatok.)

Szék György előadó ajánlja a honvédelmi és belügyminisztérium részére szükséges póthitel engedélyezésére vonatkozó törvényjavaslatot.

A Ház a törvényjavaslatot általában és részleteiben is elfogadja.

Mánich Aurél a véderő- és pénzügyi bizottság jelentése alapján ismerteté és elodázásra ajánlja a honvédelmi miniszternek a néplékelés főleggyerezésére, illetőleg a felleggyerezés részben való biztosítására vonatkozó törvényjavaslatát.

A Ház elfogadja általánosságban és részleteiben is.

Sámul Lázár előadó a konzuli illetékekről szóló, a miniszterelnök által beterjesztett törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

A Ház általánosságban és részleteiben elfogadja a törvényjavaslatot.

Elnök: A holnapi ülés napirendjén lesz a ma letárgyalt törvényjavaslatok harmadik olvasása, a torontáli helyi érdekű vasutak és a torontálmezei utalapprendezésére vonatkozó kereskedelmi miniszteri törvényjavaslat, az állami számvizsgáló jelentése a múlt év negyedik negyedében előfordult tulkiadásokról és a számvizsgáló bizottság jelentése a képviselőházi pénztárnak a múlt év második felében való állásáról. Végül a miniszterelnök telex meginterpellációkra. Az ülés délután 1 órakor végződik.

BELFÖLD.

Törvény a koronaörv-választásról. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma **Szilágyi Dezső** elnökével ülést tartott, amelyen a kormány részéről **Plósz Sándor** igazságügyminiszter volt jelen. A bizottság megválasztotta az ország szent koronája egyik örök megválasztásáról szóló törvényjavaslat előadójának **Széchenyi Józsefet** s elhatározta, hogy a törvényjavaslatot holnap délelőtt tartandó ülésében veszi tárgyalás alá.

A miniszterelnök köszönete. A berezki választókerület szabadalvú polgársága **Neumann Ármán** dr. orsz. képviselő újrakezélése alkalmából üdvözlő táviratot intézett **Szék Kálmán** miniszterelnökéhez. **Szék Kálmán** a következőket válaszolta:

Finta János értekezleti elnök urnak, Bereczkben. A választópolgárság nevében hoztam intézett sürgönyben foglalt bizalomnyilvánítást háas szívvel fogadtam. Öszintén köszönöm elismerésüknek oly meleg hangú kifejezését. Sziveskedjék elnök ur legigazabb köszönetemet és viszontüdvözlételemet a t. választópolgárságnál tolmácsolni. **Szék,**

Báró Fejérváry Géza mandátuma. **Temesvárról** táviratozzák: **Plausich** Mátyás királyi tanácsos, pártelnök, vasárnapra nagy gyűlésre hívta a temesvári szabadalvú pártot. A gyűlésen báró **Fejérváry Géza** honvédelmi minisztert, **Temesvár** jelenlegi országgyűlési képviselőjét, a jövő választásra újból képviselőnek

fogják jelölni. Báró **Fejérváry Géza** a lefolyt ciklus alatt nemcsak a város fejlődésének és legfontosabb ügyeinek előmozdítása körül szerzett elévülhetlen érdemeket, de a választó-polgársággal is oly szívélyes és folytonos érintkezésben volt, hogy a vasárnapi jelölő-gyűlés bizonyára a bizalomnak és szeretetnek fényes megnyilatkozása lesz.

Kubinyi György nyilatkozata. A képviselőház tegnapi ülésén **Rakovszky** és **Kubinyi György** között történt incidenssel kapcsolatban az **Alkotmány** újabban is támadást intézett **Kubinyi György** ellen, aki a maga védelme okáért a következő nyilatkozat közlésére kérte fel szerkesztőségünket:

Az **Alkotmány** még mindig jónak látja a **Rakovszky** István és köztem felmerült — sajnos — nem igen épületes incidenst, mely a folyó hó 12-iki képviselőházi ülésben lefolyt, különféle újabb és újabb valótlanságokkal feltálatni, csak-hogy **Rakovszky** István urat tisztára mossa.

No hát én folyó hó 12-én elmondtam, hogy fenntartva minden eddig mondottat, hazugnak jeleztem azt a neveléses állítást, mintha én parádéba öltözött katonákkal fát vágattam volna s hazug rágalomzónak neveztem azt, aki ezeket neki hírül hozta. Elmondtam, hogy én nem erekváltam, de igenis egy, az adóbehatás okából ki-rendelt századnak parancsnokságát vezettem s az adóhivatalok kimutatása szerint 5 és 6 legényenként osztottam szét azokat. De egyet a nagy zajban, a kvalifikálhatatlan néppárti közbekiáltások folytán megmondani elfelejtettem s ez az, hogy órnagyomat megkértem, kimélné meg ezen kiküldetéstől, sőt azt is kilátásba helyeztem, hogy ha ez alól fel nem ment, inkább kvietálok. Az órnagy válasza ez volt:

— Dies können Sie thun, aber erst nach gethaner Pflicht!

Nem maradt egyéb hátra, mint a terhes és kinos feladatnak eleget téve, hazafitni kötelességemnek is megfelelni! Es ezt meg is cselekedtem! Mert azon napon, amint kiküldetésem véget ért, azonnal beadtam rangomról való fentartás nélküli lemondásomat és soha többé be nem vonultam ezredemhez!

Ezt követelte tőlem hazafitni érzésem; ezt megóvtam és megóvnom még munkáimban is, míg **Rakovszky** ur — úgy látszik — a hazafias érzületből csak az adó nem fizetés őrite meg máig is (erről a rózsahegy-i szolgabírórság tanusokhatik legjobban) a Bach-korszakból pedig megtartotta (itt mellékesen legyen mondva, hogy ő Bach lemondása alkalmával alig lehetett öt éves) a császárt. Az **Alkotmány** tovább viccel és előhozakodik azzal, hogy én az államnak 8,000 forintot, tehát jó rébach mellett, eladtam azt a bizonyos „óvodát“. No hát, t. Alkotmány, itt is felsült egy, ugyátszik, állandóan hazug tudósítónak. Tény az, hogy az óvodát átadtam az államnak és mert az állam csak hosszu részletekben volt hajlandó egy iskolát építeni, a községnek szegény voltára való tekintettel ismét én építettem egy két tantermű igen szép iskolát, melynek csak kész kiadásai, fuvar és a részben általam adott építési anyagok be nem számításával 10,000 forintot meghaladtak. Ezt az iskolát, az óvodát és az óvónó-lakást s egy kertet hozzá átadtam törlesztés mellett 7,000 forintért az államnak. Ilyen „gscheit“-eket kívánok a t. Alkotmány-nak, s az ő — szeliden szólva — rosszhiszemű tudósítónak.

Kubinyi György.

Nemzetiség igazgatók összerendelésének. Az összerendelés és a nemzetiségi programom címmel ma gróf **Esterházy János** főrendiházi tag tollából egy röpirat jelent meg, amelyben a szerző kifejti, hogy azok, akik nemzetiségi programmal akarnak a törvényhozásba beépíteni, nem valóik oda, mert politikailag és erkölcsileg inkompatibilisak. Ezért az inkompatibilitásról szóló törvényben kimondandónak tartja, hogy: „az a magyar honos, aki külföldön a politikai magyar nemzet egységét ellen izgat, az állam alkotmányát, a törvény kötelező erejét támadja, vagy a magyar nemzet ellen intézett tüntetésben részt vett, az elkövetett cselekményétől számított öt éven belül szintén inkompatibilis.“ A szerző végül kijelenti, hogy fenntartja magának, hogy egyéni meggyőződésének majd a főrendiházban is kifejezést fog adni.

Az országgyűlési szabadalvú párt **Podmaniczky Frigyes** báró elnökletével ma értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá került a torontáli helyi érdekű vasutak és a torontál-vármegyei utalapprendezésére vonatkozó törvényjavaslat. **Plausich** Ágost előadó-helyettes részletesen ismertette s előadóra ajánlotta a törvényjavaslatot. **Hegedűs Sándor** kereskedelmi miniszter további felszólalása után a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is minden vita nélkül elfogadták.

A parlament munkarendje. A **Politikai Értesítő** jelenti: Értesítésünk szerint a képviselőház valószínűleg e hó 25-ig befejezi működését, minthogy addigra elintézi az esedékes törvényjavaslatokat. **Szék Kálmán** belügyminiszter értesítésünk szerint a Ház legközelebbi ülésének egyikén, valószínűleg már a holnapi ülésben be fogja terjeszteni a megyei pénztárak megszüntetésére vonatkozó törvényjavaslatot. A közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó törvényjavaslat letárgyalása után, alkalmassint hétfőn a hét éven felüli gyermekek ellátásáról szóló törvényjavaslat kerül napirendre. Illetékes parlamenti körök nézete szerint a képviselőháznak még a szünet előtti ülései csak abban az esetben nyulhatnak 25-én túl ki, ha a főrendiház hosszabbban tárgyalná az összerendelési törvényjavaslatot. Tekintve a főrendiház némely részének az összerendelési törvényjavaslatra vonatkozó nézeteit és álláspontját, nincs kizárva sőt valószínű, hogy a főrendiház több rendbeili módosítást fog javaslatba hozni s ebben az esetben a parlament 25-én túl is együtt fog maradni és a nyári szünet csak később veheti kezdetét. A nyári szünet szeptember elejéig fog tartani, amikor még néhány kisebb törvényjavaslat tárgyalása lesz a jelenlegi országgyűlésnek utolsó feladata. A választásokra előreláthatólag október derekán kerül a sor.

A telex mandátum. A **Dózsa Endre** alispáná történt megválasztása folytán megüresedett tekei kerületben gróf **Bánffy Miklós** léptetik fel szabadalvú-párti jelöltül. **Bánffy** grófnak egyhangu megválasztására van kilátása.

KÜLFÖLD.

Balkán-uralkodók a cárnál. A pétervári **Novoje Vremja** megerősíti azt a régen szállongó hírt, amely szerint **Sándor** szerb király, **Ferdinánd** bolgár és **Nikola** montenegrói fejedelem még ezen a nyáron találkozni fognak egymással a cári udvarnál. Valószínű, hogy akkor fogják véglegesen megkötni a **katonai konvenciót**, amelyről a napokban a **Petersburgi Vjedomoszt** azt írta, hogy annak egy olyan hatalom aegise alatt kell megtörténni, amelyek képes az egyes szövetségesek centringális ereit korlátok közé szorítani. Eddig a **Novoje Vremja** híre. Az orosz udvarnál ilyen találkozórol semmit sem tudnak. A cár legközelebb elhagyja Oroszországot és a nyári hónapokat Kopenhágában tölti, legelőbb, hogy meglátogassa e közben **Vilmos** császárt. A Balkán-uralkodók látogatása e szerint teljesen kiesik a kalendáriomból.

Nemzetközi zenébona Marokkó miatt. Bármennyire tagadják is a franciák, hogy van **marokkai kérdés**, az angol politikusoknak egyre nőnek az aggodalmaik e fontos északafrikai terület jövőndő sorsa miatt. Az angolok attól tartanak, hogy ha a franciák egyszer megvetik a lábukat Marokkóban, a gibraltári szoros felett uralkodó erőd elveszti Angliára nézve fontos jelentőségét. Ezek az aggodalmak jutottak kifejezésre tegnapi, amidőn egy angol parlamenti bizottság a gibraltári erődítmények reformkérését tárgyalta. **Gilson Boroles** ez ötletből a tárgyalás elhalasztását indítványozta, hogy a ház figyelmét arra terelje, hogy a kormány nem akar hozzájárulni bizonyos munkák megszüntetéséhez, amelyek Gibraltár nyugati oldalát komoly veszedelemmel fenyegetik. A bizottság, amely ezt a kérdést megvizsgálta, egyhangulag ajánlotta, hogy a nyugati oldalon ne építsenek dokkot, mert az ágyulások tarthatatlanná tehetik. Gibraltár e részének biztosítására az egyetlen mód az volna, ha a spanyol területrezt nagy haderővel megszállják. Sajnásgos dolgok történnék Marokkóban, mondja a szónok, olyan dolgok, amelyek, ha a dél-afrikai háborút hamarosan be nem fejezik, Angliát abba a helyzetbe juttathatják, hogy mára is gondoljon, mint a Dél-Afrikába való csapatkiállításra. Ha nem cselekszünk gyorsan, könnyen megeshetik, hogy Gibraltár on próbálják ki a birodalom gyöngességét.

GROSSMANN S.
FÉRFISZABÓ-ÜZLETE

S. Deák Ferenc-utcából Kossuth Lajos-utca 14. sz. alá helyeztetik át.
f. év július havában

Balfour sajnálta, hogy ezt a kérdést most tették szavára, mikor még nem döntöttek véglegesen felőle. Ebben a dologban nemesak hadügyi és tengerészeti kérdésekről van szó, hanem *kényes természetű diplomáciai szempontokról is*. Az egész kérdés olyan, hogy nyilvános megvitatásra nem alkalmas. Az elnapoló indítványt erre 216 szavazattal 157 ellenében elvetették.

A király Prágában.

Prága, június 14.

A mai általános kihallgatások során a király a városi tanács küldöttségét fogadta, mely egy, a város szépítésére és a prágaiaknak kérelmeire vonatkozó memorandumot nyújtott át a felségének, Sró polgármester szavál is kifejtette a memorandum egyes pontjait. Arra kérte a királyt, hogy rendelje a város fejlődését megakasztó régi erődítmények és a katonai hadiszertár épületeinek lerombolását.

Ő felsége kiállításba helyezte a kérelem teljesítését.

A polgármester azután Prága város következő kérelmének adott kifejezést:

A városi képviselő azt az óháját fejezi ki, hogy a király hasson oda, hogy a királyi ház egyik tagja állandóan Prágában tartózkodjék, hogy ezáltal az a szoros kötiék, amely a királyi ióváros lakosságát és az egységes cseh királyság népeit ő felségével és magas családjával összeköti, megszilárduljon.

A király e kívánságot illetőleg kijelentette, hogy figyelmet fog erre az ügyre fordítani és alkalomadtán mindenesetre meg fog felelni a város kívánságának. A memorandum többi pontját is behatóan fogja tanulmányozni és szükség szerint támogatja azok fogadtatását.

A király azután a csehországi német irodalmi és művészeti társulat küldöttségét fogadta, mely az uralkodónak köszönetet mondott a prágai képzőművészeti múzeum létesítéséért.

Ő felsége válaszában kifejezést adott ama reményének, hogy ez a múzeum hozzá fog járulni a csehországi nemzetiségeknek egymással való kibékítéséhez. A küldöttség tagjaival való társalgás során a király sajnálattal jegyezte meg, hogy nagyon sok előkelő csehországi német művész állandóan a külföldön, főképpen Münchenben él.

Prága, június 14.

Ma délelőtt avatták föl gyönyörű időben a Ferenc császár hidját, amelynek építése mástól millióba került. Az ünnep színhelyén temérdek meghívott vendég jelent meg. Az utcákon óriási közönség verődött össze. A királyi sátor előtt Koerber miniszterelnök, Hartel és Rezek miniszterek Coudenhove helytartó és más méltóságok, továbbá Sró polgármester és a városi képviselőtestület várta a király megérkezését. Amint ő felsége odaérkezett, a zenekarok a *Gottshalt* játsszatták, egy dalegyesület pedig ünnepi kardalt énekelt, amelynek elhangozásával Skrbensky biboros hercegeknek tényleg segédlettel felavatta az új hidat. A hidavatás után Sró polgármester cseh nyelven beszédet intézett a királyhoz, aki erre előbb csehül, majd németül válaszolt:

Örömmel jöttem el a hid felavatására. Ezzel a monumentális épülettel a városi képviselő nemcsak a hatalmasan fejlődő forgalomnak egy rég érzett szükségletét elégítette ki, hanem egyuttal a város sok szépségéhez még egy újabbat csatolt. Legyen ez a hid határkő Prága boldog fejlődésében.

A király szavait dörgő slava-kiáltással fogadták. Ő felsége azután a hidra ment és megnézte annak egyes részeit. A hid másik végén is nagy néptömeg gyűlt össze, amely szünni nem akaró lelkesedéssel üdvözölte a királyt. A Hradsin felé az egész uton lelkes ovációkban részesítették ő felségét. Délelőtt ő felsége a királyi palotában általános kihallgatást adott.

Prága, június 14.

A király ma délután az ó- városba hajtatott meglátogatta a városi takarékpénztárt és a Ländlerbank palotáját, ahol a főbb tisztviselők bemutatkozását fogadta és azután beleiarta a nevét az emlékkönyvbe. Onnan ő felsége a Weinberge külvárosba hajtatott, ahol a város háza előtt Visek polgármester üdvözölte. A város háza gyűléstermében Herold kerületi főnök üdvözölte ő felségét, aki azután megnézte a kerületi betegsegítő pénztár terveit. Onnan a cickovi templomba ment a király, majd Karolinthalon keresztül visszavert a Hradsinba. Az egész uton mindenütt nagy lelkesedéssel üdvözölte a közönség.

Prága, június 14.

Az idő, amely tegnap délelőtt nem volt kedvező, közben megváltozott. Két óra felé heves viharral záporos volt. A király zárt kocsiában, amely-

ben a helytartó foglalt helyet az uralkodó mellett. Paar és Bolfras főhadsegédektől, Koerber miniszterelnöktől, Hartel és Rezek miniszterektől követve, sorra járta a közintézményeket, templomokat, iskolákat, középületeket stb. Este a király meglátogatta a helytartót, utána pedig udvari ebéd volt, amelyen a cseh közélet nevezetesebb férfiai vettek részt.

Az udvari ebédén a király többeket megszólított. A német képviselők közül legelőször Prade alelnökkel beszélgetett.

— *Kemény munkájok volt,* — mondá a király — *de legalább siker koronázta. Az utóbbi időben tényleg sokat végeztek.*

— *Kemény munka volt felség s valamennyien örülünk, hogy itt a szünet.*

— *Elismerésemet fejezem ki önnek az elnökség jó vezetéséért, de erre szükség is volt, mert csak így lehetett a munkaprogramot elvégezni.*

— *Köszönöm felséged legfelsőbb elismerését — mondá Prade — s reméjük, hogy az őszszel is lehetséges lesz ily módon munkálkodni tovább. Nagyon nehéz lesz, mert dönteni kell a nemzetiségi kérdésben és a magyar kiegyezés kérdésében.*

— *A legnehezebb rész még hátra van — mondá a király — de remélem, hogy ezzel is sikerülni fog megbirkózni.*

A király azután megszólította még Thun Jarosláv grófot, Schwarzenberg Károly herceget, Mattuschét, az urakháza tagját, Lobkowitz György herceget, Thun Oszvald és Ferenc grófkot, Mensdorff grófot.

Prága, június 14.

A mai udvari ebédhez német szövegű meghívókat küldtek szét azzai a záradékkal, hogy az urak frakkban jelenjenek meg. Erre Sró polgármester és két helyettese elhatározták, hogy nem vesznek részt az udvari ebédén és erről értesítették is a helytartót. Kévszel azután a helytartótól az a hivatalos értesítés jött, hogy a városi képviselők tagjai a cseh nemzeti öltönyben, az u. n. csamarában is megjelenhetnek. Hozzáítotték még, hogy a meghívók szövegét még Bécsben szövegezték és így az természetesen a prágai viszonyokra nem vonatkozhatik. Ez indította a képviselőket arra, hogy azudvari ebédén résztvegyenek.

Prága, június 14.

Hartel és Rezek miniszterek ma a német és cseh iskolák tanárait, továbbá a különféle közigazgatási ágak hivatalnokait, különféle társadalmi állású magán-személyeket és több küldöttséget fogadtak. A két miniszter megkérte ő felségét, hogy a mai és a holnapi udvari ebédén való részvétel alól mentse le őket, hogy azáltal megnézhessék a prágai közintézeteket. Hartel közoktatásügyminiszter rendeletére ma az összes prágai iskolákban szüneteltek az előadások.

Prága, június 15.

Koerber miniszterelnök ma délelőtt a helytartóság épületében meglátogatta Coudenhove helytartót, aki biztosította a miniszterelnököt, hogy a hivatalnokai kar mindig híven megőrzi a közigazgatás tradícióit. A miniszterelnök örömet fejezte ki a felől, hogy megismerkedhetik azzal a hivatalnokai karral, amely a prágai helytartóságnak Coudenhove vezetése alatt oly kitűnő hirnevét szerzett. A hivatalnokok — mondotta egyebek között — a törvény őrei és mindig csak a mindenki számára egyenlő jogra és törvényre kell gondolniok, ami által föltétlenül megtartják azt az elfoglaltságukat, amelyre hivatalosokadásukban szükségük van. A hivatalnokok a lakosság tanácsadói és érdekeinek őltalmazói legyenek s kivánságaikat gyorsan teljesítsék. A miniszterelnök végül kijelentette, hogy meleg pártfogója a hivatalnokok jogos kivánságainak és őszinte barátja a hivatalnokai karnak. Azután bemutatották a miniszterelnöknek a helytartóság hivatalnokait.

Délafrikában folytatják a háborút.

Budapest, június 14.

Két nyilatkozat esett tegnap, az egyik hivatalos angol, a másik hivatalos boer részről: mind a kettő azt mondja, hogy *békétárgyalásokról szó sem lehet s a háború tovább fog folyni Délafrikában.*

Szomorú egy hír, de remélhető, hogy nem sokáig marad igaz. Nem kézelhető, hogy az angolok tovább is kibírják a hadviselést s ne engednének legalább valamit felelősséget követeléseikből. S a boerok is hovatovább meg fognak győződni arról, hogy valamit nekik is kell engedniök.

A két nyilatkozat egyike Leydstől, a transvaali ügyvivőtől ered. Leyds kijelentette, hogy *mr most semmi remény sincs az ellenségeskedés megszüntetésére és hazugságnak mondta az angol lapoknak a boerok nagy veszteségéről közölt híreit. Egyuttal újra hangsúlyozta, hogy Bothánéknak semmiféle hivatalos megbízása sincsen.*

A másik nyilatkozatot Balfour, a kincstár első

lordja mondotta tegnap éjjel az angol alsóházban. Nyomatékkal kijelentette, hogy *a békétárgyalásról szólv híresztelések alaptalanok s merő politikai kombinációk. Meg kell várni, ugymond, mit hoznak a további hadműveletek.*

Ezekről a további hadműveletekről is szölt egyetmást a lord. Azt mondta, hogy Dél-Afrikában a háborút nem vezetik többé nagy csapatok ellen, mert a boerok nagyobbrész száz-kétszáz főnyi kisebb csapatokra oszlottak föl. Egész haderejüköt tizenhátezer emberre becsülik.

Még egy jelentős hír jött ma Londonból. *Milner*, aki ma még a Fokgyarmat kormányzója, s akit *Edvárd* király lorddá, peerré nevezett ki, tegnap elfoglalta a helyét a felsóházban. Ebből arra következtettek, hogy Lord *Milner* nem is megy vissza többé Délafrikába. *Milner* tudvalevőleg gyűlölik a boerok, őt tartják a háború egyik szerzőjének és. mikor *Milner* nem vezették ki a „meghódított” boer területek kormányzójává, a boerok kijelentették, hogy szóba sem állanak többé az angolokkal, mert *Milner* ki-nevezése egyenes inzulust a boerokkal szemben. Ha igaz, hogy *Milner* nem megy többé vissza Délafrikába, ugy ez arra mutat, hogy az angolok mégis keresik a béke útját, vagy legalább is el akarják hártani a békekötés egyik fő-akadályát.

Éjjel még a következő táviratokat kaptuk:

Brüsszel június 14.

Jóllehet a transvaali követség állhatatosan tagadja, mégis bizonyos, hogy megindultak a békétárgyalások. Az *Independance* és a *Soir* jegyzékeket közöli, amelyekből kitűnik, hogy *Krüger* titkosjegyü táviratokban érintkezik *Bothával*. Az itteni sajtó jelentése szerint teátrális meglepetés készül.

Köln, június 14.

Brüsszelből jelentik a *Kölnische Zeitung*nak, hogy az utolsó boer győzelmek óta az Európában lévő boer vezetők között erős mozgalom indult meg a békétárgyalások megindítására. *Krüger* és *Leyds* hevesen ellenzik ezt a mozgalmat és *Botháné* azért utazik *Krüger*hez, hogy megnyerje őt a békétárgyalások eszméjének, mert Angolország most kész engedelmekre, hogy a boerok tisztességes békével tessenék le a fegyvert. Ettől a látogatástól függ, vajon a békepárt kerekedik-e felül, avagy *Leyds*, aki a háború folytatását követeli.

HIREK.

Budapest, június 14.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Umberto király halálának évfordulója.** Olaszország készüli Umberto király halálának első évfordulójára. Ez alkalomra a belügyminiszter megbízásából *Leonavallo* női karra misét komponált. Csak-hogy ez a zenemű nem kerül előadásra, mert a kuria eltiltotta a női karoknak a római templomokban való szereplését. Erre vonatkozólag *Leonavallo* nyilatkozatot közöli a római lapokban, röviden tudatván szerzeménye elmaradásának körülményeit.

— **Virchow balosete.** *Berlin*ből táviratozza tudósítók, hogy *Virchow* tegnap este, amikor egy orvos-társaság ülésére ment, szerencsétlenül járt. Eppen a Potsdami-téren ment át, amikor a hirtelen kerekedett nagy szél oly erősen csapta az agg tudóst egy fához, hogy a balszemén mély, erősen vérző sebet ütött. *Virchow* segítség nélkül hazament és megüzente a társaságnak, hogy baloset érte. Nehány napig ágyban kell maradnia a nagynevű tudósnek, noha sebe nem veszélyes.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Mikó* Bálint csikmezei főispánt, a magyar-román határvonalon 1900-ban foganatosított határvizsgáló és határjel-kicserélő munkálatok vezetésére kinevezett királyi biztost a munkák beejzése következtében királyi biztosi tiszte alól főmentette s ez alkalommal a *Szent István-rend középkeresztjével* tüntette ki. Ugyancsak e munkálatok körül szerzett érdemekért dr. *Schreiber* Lajos belügyminiszteri segédtitkár és *Dobrovits* Győző háromszigeti főmérnök a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét* kapták, a belügyminiszter pedig *L'anné* Ede pénzügyi tanácsos és háromszögvári hivatali főnöknek *Bece* Antal Csikvármegye, dr. *Jekel* Frigyes Brassóvármegye, *Reisenberger* Gusztáv Szebenvármegye, *Mara* László, Hunyad, *Fialka* Károly Krassó-Szörényvármegye alispánjának, valamint *Vajna* Miklós Háromszék-és *Belle* Sándor Fogarasvármegye főjegyzőjének, végül dr. *Limá* György Beszterce-Naszódvármegye tisztí főügyészének fejezte ki elismerését.

— **A győztes szabadka diákok.** Szabadka városa nagyon büszke a diákjaira, akik haza hoztak nagy diadallal a pünkösdi tornaversenyről a szép vándorújat, a gyönyörű selyemzástól. Ennek a büszkeségnek Szabadka szép kifejezése az, a derék fiúknak a maga részéről is emlékeztetést teszi az ország színe előtt elnyert pálmát. Mindenekelőtt értékes ajándékokat kap az a tíz diák, aki a győzelmet közvetlenül kivívta. Lesz aztán egy szép nagy lakoma a gimnáziumnak június 25-ikén tartandó helyi tornaverseny napján, s azon vendégei lesznek a városnak az országos tornaversenyen részt vett összes diákok, továbbá a gimnázium szegénysorsu tanulói. Mindezekre a költségekre Szabadka bőkezű tanácsa ezer koronát szavazott meg.

— **Küldöttség a miniszterelnöknél.** A 150 év óta Ó-Budán lünkatonai ruharaktár a katonai kincstár és a közmunkák tanácsa a Lágymányosra akarta áthelyezni. Az ó-budai közönségnek ez nagy sérelme lett volna, mert az amugy is elhanyagolt városrésznél több száz családja talál állandó és elég jól fizetett munkát a ruharaktárban. Sírlemlüket az ó-budaiak azzal a kéréssel juttatták Széll Kálmán miniszterelnök elé, hogy hárítsa el azt a csapást, mely a főváros harmadik kerületét fenyegeti. Széll Kálmán miniszterelnök intézkedése folytán a hadügyi kormányzat csakugyan elrendelte, hogy a Lágymányosra való áthelyezés elmaradjon s az új katonai ruharaktár Ó-Budának valamely alkalmas telken épüljön föl. Ma délelőtt fogadta Széll Kálmán miniszterelnök azt az ó-budai küldöttséget, mely a kerület halálját jött tolmácsolni e kegyes és sikeres közbelépésért. A küldöttség tagjai voltak: Goldberger Samu, Weiss Leó, Gyárfás Sándor, Gyulányi Adolf, Augenstein József, Halász Gyula, Kristofli Fortunato, ifj. Hassmann József, Lang György és Zboray György. Széll Kálmán miniszterelnök Gyárfás Sándor beszédére válaszul kijelentette, hogy örömmel tette meg ezt az intézkedést, mert meggyőződése szerint az igazság és a helyes politika azt követeli, hogy a kormányzat ne csak a hatalmasan fejlődő városrészekkel törődjék, hanem az elmaradt területekre is terjeszse ki gondoskodását. Egyben megígérte, hogy Ó-Buda érdekeit mindenkor a legnagyobb rokonszenvvel fogja felkarolni és örülni fog, ha a városrészek érdekében alkalmas nyílik üdvös kormányzati intézkedéseket tenni. A küldöttség zajos éljenzéssel fogadta Széll Kálmán miniszterelnök szavait.

— **Nemesség-adományozás.** A király Cindrics János őrnagyának és törvénytudóinak a magyar nemességet módorúsi elnévével díjmentesen adományozta. Az erről szóló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **Karlóca vendége.** Pavic Ármin, a horvát közoktatásügyi osztályfőnök, Stipetic iskolai tanfőnök és Unkelhauser szeremi alispán kíséretében ma este Karlóczára érkezett a főgimnázium és a többi tanintézet megvizsgálására. A pályaudvaron a városi képviselőtestület és a városi hatóságok ünnepélyesen fogadták és üdvözölték. Az osztályfőnök a szerb pátriárka palotájában szállott meg. A vendégek tiszteletére a pátriárka ebédel ad.

— **A gödöllői kivánsága.** Tegnap délután a gödöllői polgároknak küldöttsége járt Széll Kálmán miniszterelnöknél vizsgálatot kérve Szondi Lajos közvéleményi írógyűz ellen, ki ellen a képviselőtestületi gyűlésen súlyos vádak emeltek a nélkül, hogy azok alaptalansága beigazolható lett volna. A küldöttség azt kérte, hogy Szondi ellen indítsák meg a büntető eljárást. Széll Kálmán miniszterelnök megígérte, hogy az ügyet meg fogja vizsgáltatni.

— **Bobrynsky gróf.** Bobrynsky gróf Katalin cárnő leszármazottja és így rokonságban van az orosz cárral. E mindenható rokonsága dacára a szerencsétlen grótot a moszkvai forradalmi mozgalmakban való részvétel miatt letartóztatták s adminisztratív uton Kolába küldték számkivételbe. Oroszországban most sokat beszélnek arról a kivétel nélküli szigororról, amelyvel Sipjagin belügyminiszter jár el azokkal szemben, akik a zavargásokban részt vettek s Bobrynsky gróf esetéhez is a következő történetet fűzik. A gróf édes anyja nemrég személyesen ment a miniszterhez s fia számára kegyelmet kért. A mindenható Sipjagin nem is fogadta az arisztokrata hölgyet, hanem azt izente neki:

— Mondják meg a grófnőnek, hogy én a cár által rám ruházott rendkívüli jogommal élek s azt cselekszem, amit akarok. Senkinek tettemről beszámolni nem tartozom.

— **Vasúti kedvezmény.** Mohay Sándor országgyűlési képviselő tegnap Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek memorandumot adott át, amely figyelmeztetést ad a miniszternek a rendezett tanácsú városi tisztviselőknél az igazságos és méltányos kivánságát, hogy az államvasutaknál ugyanazokban a kedvezményekben részesüljenek, mint az állami és törvényhatósági tisztviselők. A memorandumot oly 87 képviselő írta alá, akik rendezett tanácsú városokat képviselnek az országgyűlésen.

— **Báró Eötvös József egy politikai levele.** Puky József cs. és kir. kamarás kéziratgyűjteményében báró Eötvös Józsefnek egy kiadatlant levélét őrizi, melyet 1870. augusztus 21-én írt Karlsbadból Tanderky Gedeonnak, akkori államtitkárnak. A levél, amely a német-francia háborúról és a németek győzelmes előnyomulásáról szól, nagyon érdekesen mondja el báró Eötvös nézeteit a német egységnek hazánkra való hatásáról. Egyebek közt ezt írja:

Tudod, 850-től nem tudom hányszor mondtam ki, hogy Magyarország önállóságának kérdése a német egység kérdésével valthallan kapcsolatban áll. — Az események igazolták félőgatomat és az állás, amelyet elfoglaltunk, csakugyan a 860-iki események eredménye. És vajjon, ha Napoleon győzelmével ezek ismét semmivé lennének, ha Németország régi szétárboltságába merül vissza és ezáltal Beustnak alkalom nyílik, hogy Ausztria belolyását Németországra visszazereze: ez jobb lett volna-e reánk? Megengedem, a győzelem nemvelni fogja Poroszország önbudát és azon vágyát, hogy hatalmát addig terjeszse, ameddig a német nyelv terjed. Megengedem, hogy ezen aspirációt az egész Duna völgyére kiterjedjen s hogy valamint nálunk, egy Poroszországban egyesek talán a hazánkból elterjedt német kultúrára, városaink polgárságára reá számíttanak. De kettőtől nem kell megfélekednünk. Az első az, hogy miután a déli németek, bajorok stb. a poroszokkal együtt győztek: ezen királyságok egyszerű annexiója lehetetlenné vált, s hogy azért, — éppen a háború következtében — Németország nem konstituálhatók másképp, mint foedetarív formában. A második: hogy bármennyire győzessék le Franciaországot, az nem semmisítették meg, és mentül inkább megalázza érzé magát, annál inkább lesni fogja a bosszu pillanatát; s hogy Poroszország nagysága minden más európai hatalmak aggodalmát költi fel, melynek következtében az osztrák-magyar birodalom, ha ezen oldalról megtámadtatna, a hatalmak legnagyobb részének támogatására számíthat, nem véve ki Oroszországot sem, mely a német győzelem által leginkább veszélyeztetve látja magát balti tartományaiban, melyek valószínűleg a német hatalom kiterjesztése első alkalmaíu tognak felhasználni. Nem szabad okos dolgokkal foglalkoznom s így nem írok ez alkalommal többet. Ennyi elég, hogy megnyugtassalak, miként az, ami történt, éppen nem zavarja lelki nyugalmamat sőt neveli. Az orosz veszély ellen — s én csak ettől félek — ezentul biztosít a németek hatalma, kik nem tűrhetik, hogy a Duna mente orosz kezekben legyen; a németek ellen biztosít Európa többi államainak érdeke.

— **Káromkodás.** A párisi rendőrprefektus legújabb rendelete hivatott arra, hogy Európá-szerte bámulatot keltsen. A kulturális fejlettség valóságos Csimboraszóján áll ez a prefektus, aki megtiltja a kocsisoknak tíz frank büntetés terhé mellett, hogy káromkodjanak. Ha Ausztriában a képviselőkre hozták ezt a tilalmat, ha Budapesten a rendőrség ellen hoznának ilyen óvó rendszabályokat, még meg lehetne érteni a dolgot ázsiai észjárással is. De hogy lehessen olyan ország a világban, ahol a kocsis el akarják tiltani a káromkodástól s még remélni is merik, hogy a dolog sikerülhet, ez valóban mesébe illő dolog. Képzeld el valaki egy kocsis, aki nem káromkodhatik s legott eszébe jut a nyomaték ókor, melynek bekötötték a száját. Hát lehet-e egyáltalában lovat hajtani káromkodás nélkül? Lehet-e egyáltalán élvezetet lelni olyan kocsisokodásban, melyből hiányzik a káromkodás? Ez a rendőrprefektus érthet a bűntügyekhez, érthet a közegészségügyhez, a közérkölcök ügyéhez, de a kocsisághoz nem ért. A művelt nemzetek összes kocsisainak nevében: mondjon le ez a prefektus s ne avatkozzék bele ártatlan emberek nemes élvezetébe.

— **Kardasfőr.** Pozsonyból táviratozza tudósítónk, hogy ott ma délután az Erzsébet-parkban, miközben a katonazene játszott. Mészáros kereskedelmi akadémiai tanár és Schöffl Rezső 48. ezredbeli főhadnagy összekocantak. A főhadnagy kardot rántott és olyan hatalmasat szubintott a tanár fejére, hogy hordályon kellett hazaszállítani. Hogy miből támad az összekocanás, még nem tudják. Az ezredparancsnokság megindította a vizsgálatot.

— **Magyar tüzoltók tanulmányutja.** A berlini nemzetközi tüzoltó-kongresszuson részt vett magyar tüzoltók ma hazaértek és nem sokára megkezdik a jövő évi tüzoltó-kongresszus előkészítését, melyet Budapesten akarnak megtartani. A résztvevők közül dr. Ováry Ferenc orsz. szövetségi alelnök és dr. Szily József még kiinn maradtak, hogy a helyszínen tanulmányozzák a külföld nevezetesebb tüzoltó-intézményeit.

— **Tisztviselők mozgalma.** Az állami tisztviselők mozgalma, mely az általános lakbéremelés célozza, úgy látszik, mind nagyobb hűlőmokat ver. Egymásután csatlakoznak a vidéki városok tisztviselői a mozgalomhoz. Mint értesülünk, legutóbb a szegedi tisztviselők egyesülete is akcióba lépett már a vidék

tisztviselőire nézve nagyfontosságú kérdés ügyében. A mozgalom vezetői, hir szerint, még az általános választások előtt szeretnék megállapodásra jutni, mert az egyes jelöltek programjába fel akarják vétetni a vidéki tisztviselők lakbéremelésének sürgetését, illetőleg kereszttüvitelét is. Amint az új parlament meg fog alakulni, nyomban memorandumot nyújtanak be a képviselőházhoz.

— **Oremus! Oremus!** — imádkozunk, ez volna az egyetlen igazi, hatásos, okos recipe mindenféle nyavalya ellen, mondja Mr. Dowie, a chicagói Zion-egyház feje. Dowie ur olyképpen gyógyítja a beteget, hogy meghatározott imádságokat mondat értük. Ezt nevezi Faith-cure-nek, az imádsággal való gyógyítás vallásának. Es szedett ebből az ötletből annyi vagyont, hogy most már nyugodtan tekinthet öreg napjai felé.

Dowie ur módszere kizár minden patikát, pihulát és csöppet s fölöslegessé teszi a tanult dokort. Ő csak imádkoztat: olyik beteg meggyógyul tőle, olyik belehal. Hisz mindnyájunknak meg kell egyszer halnunk. Ez biblikus egyszerűségű okoskodás, de az amerikai törvény még sem fogadja el, hanem ime pört indít Dowie ur ellen, sőt kalodába is zárattja. Aazon a címen üldözik, hogy az ő ostoba kurája folytán halt meg egy Christensen Lajosné nevű hölgy a Dowie ur imádságos kórházában. Christensen asszonyról pedig azt állítják a doktorok, hogy kigyógyult volna, ha orvos kezeli. A hatóságok Dowie most a grand jury elé viszi. Es megkezte az új szekta erős üldözését. White Plainsben például elfogták Luther Piersont és 500 dollár pénzbírságra ítélték, mert gyermekeit meghalni engedte anélkül, hogy orvost hívott volna. Pierson is a Faith-cure gyógyítás követője. A pénzbírságot nem fizette meg és fogságra vándorolt, ott tudta meg, hogy második gyermeke is meghalt, mert neje, aki szintén hisz a Faith-cure-ban, nem ment orvoshoz. Látnivaló, hogy az új szektának vértanui mily erősen szaporodnak. De még sem tehető fel, hogy egy csapásra kiirtják a Faith cure apostolait. Hiszen oly sok ostoba ember van a világon!

— **Havilosek plébános sorsa.** Sokat írtunk pár hónappal ezelőtt Havilosek Vincéről, a hírhedt virág-völgyi plébánosról, aki hosszas politikai szereplés után kénytelen volt odahagyni plébániáját, mert nagyon sok misepézz tűnt el a keze alatt. Pozsonyból Budapestre költözött Havilosek s itt élt hónapokig, folytatva azt a naguri élet, amely Pozsonyban tönkretette. Itt azután olyan dolgokat követett el a volt plébános, hogy a rendőrséggel jött összeütközésbe s végre is megszökött. Pár heti bujdosás után őnmaga jelentkezett az ügyészségnél, amely vizsgálati fogságba helyezte. Azóta már hónapok teltek el s az egykor gavallér plébános megtörte a börtön levegője. Elméje elborult ugyanarra, hogy ma az ügyesség átszállította a lipótmezei tébolydába.

— **Az uruguayi összeesküvés.** Tegnap hirt adtunk arról, hogy Cuestas uruguayi elnök ellen összeesküvést szöttek. Ma még a következő részletek érkeztek Montevideoból: Az összeesküvés feje Arrango őrnagy volt, akinek azonban sikerült megszöknie, míg a többi összeesküvő Cerro várában van fogva. A kormány azonban nem igen szándékozik ellenük a törvény teljes szigorát alkalmazni, mert egyszerűen nem meri. Uruguayban ugyanis nagyon hirtelen változik a kormány és a minisztereknek mindig a szemük előtt lebeg ez a mondas: ma nékem, holnap néked.

— **Szobor-szentelés.** Mára-Besnyőn, a főváros közelében levő híres buszjáróhelyen, mint nekünk onnan írják, tegnap szép egyházi ünnepély folyt le. Ezen a napon szentelték be a remek szépségű Pádusi Szent Antal-szobrot, amelyet Hauser Károly és neje budapesti lakosok a templom részére adományoztak. Az ünnepi mise után maga a zárda főnöke végezte a szertartást, amelynek az adományozókön kívül nagy számú előkelő közönség volt jelen.

— **Gyászünnepek.** A budai zsidó hitközség tegnap délelőtti gyászünnepe rendezett a farkasréti temetőben első lelkész, dr. Goldberg Rafael főrabbi sírjánál. A gyászünnepeken az elhunyt családjának tagjain kívül ott volt a budai zsidó hitközség eljárlósága dr. Szabolcsi Izidor vezetésével teljes számban, az ó-budai hitközség Ehrlich Sámuel elnökkel és Deutsch Lipót alelnökkel, a pesti Chevre Kadischa képviselőiben Münz Mózes és még számosan. Az ünnepen, mely a budai hitközség karának gyászénekével kezdődött, dr. Adler Illés ó-budai főrabbi mondott emelkedett szellemű emlékbeszédet, mely nagy hatást tett a jelenlévőkre. A beszéd után dr. Wiesner budai helyettes rabbi imádkozott, mire dr. Kiss Arnold veszprémi rabbi gyönyörűen méltatta az elhunyt érdemét. Végül Szabó M. Ferenc fővárosi bizottsági tag beszélt s a keresztény polgárság nevében emlékezett meg dr. Goldberg érdemcs működéséről.

— **Felhőszakadás.** Pusztító felhőszakadásokról adnak hirt levelezésünk. Kolozsvárt ma délelőtti oly nagy felhőszakadás volt, hogy a csatornavezeték az óriási vízmennyiséget nem tudta levezetni. A víz óriási károkat okozott. A külvárosban egy ház összeomlott. A csatornákból sok helyen kitört a víz. Több utca

ürgösen a városi hatóságok fordult, hogy a csatorna-hálózat egy részeit azonnal alakítsák át, mert így közveszélyes. — A *Közútváros* városi szomszédságában levő *Fel-Csernatos* községben a múlt kedden délután óriási felhőszakadás volt, mely sok épületet romba döntött, kerítéseket elhordott és sok helyen a kerti növényeket egészen eliszapolta.

— **Lopott gyermekek a bucsun.** A Doroszló melletti szent kútnál bucsu volt a minapban s az ájtatos hívek között természetesen megjelent a bucsun egy csomó koldus is. Némelyik valóságos vállalkozó, aki nagy segédzemélyekkel dolgozik, csupa nyomorék — nyomorék gyerekek asszisztenciájával. A koldusok elég szépen jövedelmeztek. A koldusok a zárlat után beültek a kocsmába borozni s meghányták-vetették a helyzetüket, amit a társadalomban elfoglalnak. Közben össze is veszték s az egyik, valami kisebb vállalkozó a szemére hányta egy nagyobb arányban működő koldusnak, hogy lopott gyerekekkel dolgozik. Az meg visszavágott, hogy hát a többi se különb, mint ő. Azok is lopták a segédzemélyeket és aztán megnyomorították, hogy száználmasabb legyen. A veszekedés folyamán derekasan leleplezték egymást s a csendőrség, amely nesztét vette a társalgásnak — voltaképpen kész anyagot kapott a kezei közé — valamás dolgában. Kiszült, hogy nyolc lopott gyerek működött a bucsun, s mind a nyolc nyomorék. Azzá tették őket a koldusok, akik ellopták őket az üzletük számára. A nyolc közül csak három tudta megmondani, hogy mi a családi neve.

— **A külföldi vasutasok kirándulása.** Az európai menetrend értekezlet tagjai a M. A. V. igazgatósága meghívásának engedve ma reggel 9 órakor külön vonaton *Siókfokra*, onnan Balatonfüredre rándult ki. Reggeli 9 órakor együtt volt a kiránduló társaság. A házigazda tisztét ezúttal is *Marx János* igazgató látta el, míg az e-rendezés körül *Csermák Ede* főfelügyelő vezetés mellett *Tolnay Kornél*, *Köbler József* főellenőrök, *Ring* és *Walter* tisztviselők, továbbá *Bécsy* elnöki titkár buzgólkodtak. Résztvettek a kirándulásra a kereskedelmi kormány részéről *Jenik* főfelügyelő, továbbá *lovag Brahm* Miksa a déli vasút igazgatója, *Thaly Emil* a Dunagőzhajós társaság igazgatója. 11 1/2 órakor robogott be a vonat a síókfi állomásra, hol a vendégeket a főfelügyelőség fogadta és cigány zenészek mellett kísérték a parkba. Félórát sétált a M. A. V. igazgatósága villásreggelire hívta meg a társaságot Reggeli közben *Marx János* igazgató megleghangú pohárköszöntőt mondott a vasutársaságok képviselőire és újból is megköszönte, hogy a befejezett munka után engedték a meghívásnak. Ohajtja, hogy Magyarországról kellemes benyomásokkal távozzanak. Ezután *Horoschhievits* (Krakkó), megköszönte a szíves vendéglátást és biztosította a társaság magyar tagjait, hogy a szívből jött magyar vendég szeretetét a szíveg hatott. A magyar nemzet harminc éves tevékenysége buzdításul szolgálhat minden nemzetnek, mert megmutatta, hogy szívós kitartással és eréllyel mennyi kulturát lehet teremteni rövid idő alatt. Eltelt a magyar nemzetet. *Frahm*, a déli vasút igazgatója lendületes felköszöntőben állt a jelenlevők előtt. *Peccini* (Firenze) beszédében hivatkozott arra a rokonszenvre, mely a magyar és az olasz nemzet között évtizedek óta fennáll és mely a két nemzet rokonszínéből ered. *Olaszország* üdvözlét tolmácsolja a magyaroknak. *Hassengier* (Pozson) a jelenlevőket illeti. Ezután a társaság a legkitünőbb hangulatban a Balaton-társaság által kirendelt *Siófok* nevű külön gőzhajóra szállt, mely Balatonfüredre kötött ki és egy órai ott tartózkodás után visszaiért *Siófokra*. Pont 6 órakor jelentették, hogy a Budapestre induló vonat utra készen áll. Szívesen buozuzás után a társaság legnagyobb része Budapestre utazott, honnan az éj folyamán mindenki visszaiért hazájába.

— **Halalozás.** Súlyos csopás érte a büntetőörvényesek egyik érdemes bírását *Lenk Gyula* királyi táblabíró, aki a most folyó Takács féle pénzhamisítási ügyben a főtárgyalást vezeti. Felesége, született *Babics Anna* urasszony élete 49 ik évében tegnap délután 6 órakor szívizélhűdésben hirtelen elhunyt.

— **Az alkoholták összeírása.** Megemlékezünk arról, hogy Széll Kálmán belügyminiszter korrendelettel intézte az ország törvényhatóságához az elmebeteg összeírása tárgyában. A korrendelet szerint külön pontos kitüntetését kéri a miniszter az alkoholták iránt különösen érdeklődik legelőbb közegészségügyi hatóságunk. Ennek az alkoholos betegség rovatának kitöltése által elérni kívánom — ugymond a miniszter, hogy tudomására jöhessenek annak, mekkora kárt okoz a szeszszel való visszaélés hazánkban, mely körülmény egy közigazgatási, mint nemzetgazdasági intézkedéseknek jogja alapját képezni.

— **Robbanás egy tölténygyárban.** Párisból táviratozzák nekünk: Borzasztó szerencsétlenség történt ma délelőtt *Issyben*, az ottani *Gevelot* és *társaság* tölténygyárban. Issy egy kis helység Páris és *St.-Cloud* között. A gyár egyik helyisége felrobbant s az *explozió 14 munkást és munkásnőt megölt és 19 munkást többé-kevésbé súlyosan megsebesített.*

A szerencsétlenség abban az épületben történt, amelyben a töltényeket puskaporról töltik meg. A gyártelepnek ez a része egy elpusztult, hogy kő kövön nem maradt. A szerterőpülő körtömlekek a szomszédos telepeken dolgozó munkások közül igen sokat megsebesített.

A töltőhelyiségben egyetlen egy munkás sem maradt életben.

A robbanás igen messzire elhallatszott és tömérdek embert esalt ki a szerencsétlenség színhelyére. A helység előjárója Párisba táviratozott mentőkért és katonaságrt. A tűzoltók is hamarosan megérkeztek és hozzáálltak az emberfeletti munkához.

A katonaság halálmegevetéssel dolgozott. Rövid idő alatt az összes holttesteket és sebesülteket kiásta a romok közül. Két tetemről a fejet egészen elszakította a robbanás.

Délig valamennyi sebesült elhelyezték a kórházban. A horodgyákról csöpögött a vér és a katonák is egészen véresek voltak.

Az agnoszkálások szívszakagot jelenetek játszódtak le. Iszonyú látvány volt, mikor egy-egy holttestet behozták a gyár irodájába és a hozzátartozók alig-alig ismerték fel.

Lépine rendőrőrnök és *Girard*, a párisi laboratórium igazgatója is ott volt a szerencsétlenség színterén. *Girard* megvizsgálta a megmaradt töltényeket, de nem tudta róluk megállapítani a katasztrófa okát. A későbbi vizsgálat sem fog eredményre vezetni, mert a töltőműhely összes munkásai meghaltak.

Loubet elnök részletes jelentést kért a katasztrófáról.

— **Tűzvész Péterváron.** Az orosz fővárosból jelentik, hogy tegnap délután a Gálya-szigeten lévő hajógyárban tűz támadt. Két sólya, amelyben a *Vitias* nevű cirkálóhajó és más hajók voltak készülőfélben, továbbá két iarakar és egy épület teljesen leégett. A tűz azután átcsapott a csatornán, amely a Fontankánt a Névával összeköti és több katonai rakományt pusztított el óriási zab- és lisztkészlettel egyetemben. A kár meghaladja a 10 millió rubelt.

Egy másik táviratunk a következőket jelenti: Borzalmas tűzvész pusztított ma dében a gályakikötőben. A tűz a dock mellett támadt, ahol egy pánoclos cirkáló hadihajó épül, amelynek faalkotmányát kigyuladt. A tűzoltóság és a katonaság pár pillanat alatt a veszedelem helyén termett, de akkor már teljesen leégett a hadihajó faépítménye s csak az acélelőnözött a vizen. Az építési irodában is elpusztultak az összes tervrajzok és az okmányok. Szerencsére sikerült az épülőfélben volt hadihajó mellett horgonyzó *Orel* nevű pánocloshajót megmenteni. A tűz a szomszédos szigeten is nagy pusztítást vitt végbe. A tengerészeti miniszter is jelen volt az oltásnál. Igen sok tűzoltó megsebesült. A kár tíz millió rubel. A tűz egy versznyi távoiságra harapozott el s még mostanáig sem sikerült terjedésének gátat vetni.

— **Választások a sárospataki főiskolában.** A sárospataki főiskolában megejtett választások szerint rektor lett *Norak Lajos* teológiai tanár, teológiai dékán lett dr. *Tudós István*, jogi dékán dr. *Szabó Sándor*, akadémiai jegyző *Rohicsa József*, főgimnáziumi igazgató *Szinyei Endre*.

— **A Zsolnay gyár háziszarkája.** A pécsi Zsolnaygyárban nagy lopásnak jöttek nyomára. Egy véletlen tréfa folytán derült ki a lopás, amely talán örökre rejte marad, ha a tolvaj maga nem vezetni nyomra munkástársait. Pár nappal ezelőtt az egyik köszőrülőtérben, ahol *Kovács Ferenc*, *Koncsicska Mátás* és *Horváth Gyula* dolgoztak, *Kovács* tréfából edénytörmelékekkel tömte tele *Koncsicska* kabátjának zsebeit. *Koncsicska* nem szölt semmit, de másnap ő hasonlatosképp viszonozta ezt. Csakbogy ő ekkor egy nagy leveles-tálat talált elrejtve *Kovács* kabátja alatt. Azt hitte, hogy *Kovács* vásárolta ezt, de mikor két nap múlva *Kovács* elvesztette cigarettatárcáját és *Koncsicska* is keresni kezdte ezt, ezúttal egy majolika-sótartót talált *Kovács* kabátja zsebében. Ez már ököltette gyannját és több munkástársával együtt megfigyelte *Kovácsot*. Amikor már biztosak voltak abban, hogy *Kovács* tolvaj, jelentést tettek az irodában. Este hét órakor, amikor *Kovács* távozni akart a gyárból, visszahívták és megmozdították. Két majolika-edényt találtak nála. A rendőrség a lakásán házkutatást tartott, amely meglepő eredménnyel járt. *Kovács* lakásán 487 majolikatargyat és egyéb cserépedényt találtak. Mindezt a Zsolnay-gyárból lopta. Az elloptat vázak és edények értéke meghaladja a kétezer koronát. *Kovács* Ferenc a múlt év április havában lépett be a Zsolnay-gyárba és június óta folyton lopott, majdnem mindennap. Ma délelőtt

hallgatta ki dr. *Tichay* Alfréd rendőrkapitány *Kovácsot*, ki a sok bizonyítékkal szemben nem mert tagadni, hanem töredelmesen bevallott mindent. Mentségül csak annyit tudott fölhozni, hogy a leányának hozományul szánta a lopott tárgyakat és csakis ezért lopta. Az iratokat átküldték a kir. ügyészséghez.

— **Kaszinó-ünnep.** A sárospataki evangélikus református főiskola ifjusága e hó 13-ikán jól sikerült Kaszinó-ünnepélyt rendezett. A széphealmi mauzóleum mellett *Csonotos József* főgimnáziumi tanár ünnepe beszédet tartott. Az ünnepeken 10 arany jutalmat osztottak ki *Marton János* teológusnak egy pályamunkakért, 3 aranyat *Benda Kálmán*nak és két aranyat *Lengyel Lászlónak*, mint az irodalomtörténet legjobb tanulóinak.

— **A restosai estrájk.** Beszéről telegrafálják: *Gärtner* Zoltán főszolgabíró ma egész nap tárgyalás hivatalában a munkások megbízottjaival. A tárgyalás este 7 órakor végződött — eredménytelenül, noha a megbízottak már békülékenyek. A munkás-megbízottak ma a tíz órai munkaidővel a következő munkarend mellett foglaltak állást: Azokban a gyárakban, ahol éjjeli munka nincs, reggeli 7 órától délig s 1-től 6-ig dolgozzanak; ott, ahol éjjel is van munka: reggeli 6-tól délig fél órai reggelizési szünettel és fél 2-től 6-ig dolgozzanak. A városban nyugalm van. *Hegedűs Sándor* miniszternek a képviselőházban tegnap mondott beszéde általános megnyugvást keltett. Az a híresztelés, mintha a munkásokat megfosztanák a gyülekezési jogtól, nem felel meg a valóságnak. Tegnap is volt gyűlés. Holnap reggel mai ketettel hirdetményt tesznek közzé, amelyben a főszolgabíró szigorúan megtilja, hogy a sztrájkolók bántalmazzák és csufolják a dolgozókat. Akik ezt teszik, a törvény értelmében 600 koronáig való pénzbírsággal és 30 napi elzárással büntetendők. — A katonák és a csendőrök kis csoportokban járnak az utcákon, hogy a dolgozókat megvéddék az inzultástól. Arról az órról, akit tegnap halva találtak, az orvos megállapította, hogy nem büntény áldozata. A korlátrol leest s ez volt az oka a halálának.

— **Házasság.** E hó 10-én vezette oltárhoz a budapest-józsefvárosi plébániatemplomban *Mayer György* ügyvéd leányát, *Györgyné* báró *Jessenák* Pál cs. és kir. hadnagy. Az esketést a vőlegény testvérbátyja, báró *Jessenák* Gábor parkányi plébános vezette. Tanúk voltak: báró *Jessenák* János cs. és kir. főhadnagy, a vőlegény testvérbátyja és *Ruffy* Pál országgyűlési képviselő, a menyasszony nagybátyja.

Newmass Elek, kaposvári kereskedő jegyet váltott *Knopf* Salamon nyitrai nagyerkeskedő leányával, *Emmikével*.

— **Szerelmi dráma a Hűvösvölgyben.** Ma hajnalban két holttestre akadnak a Hűvösvölgyben. Az egyik egy fiatalember holtteste volt, a másik egy leányé. Levél feküdt mellettük a földön, amelyben megírták, hogy közös elhatározással halnak meg, mert szerettek egymást s nem lehettek egymáséi. *Szapi* Alajosnak hívják a férfit s váoi születésű 28 esztendő fodrászlegény. A nő *Heil Anna*, lipovicai születésű 28 éves szobaleány. Régi szerelm füzte egymáshoz a két embert. A leány a Tárnok-utcában egy miniszteri tisztviselőnél szolgált. Félreterakta keservesen megtakarított álléleit, hogy a férfit, aki egy ó-budai fodrászletben volt alkalmazva, segítse. A leány szülei elengedték a házasságot s csak abban az esetben egyeztek volna bele, ha a férfi önálló lesz s üzletet nyit. Ez nem sikerült. A múlt héten a leány kiéppelt a szolgálatból, a férfit ott hagyta a fodrászletet s a Toldy Ferenc-utca 12. szám alatt egy közös lakást béreltek s oda költöztek. Itt éltek egy hétig. *Szapi* Alajos e közben körözte a rendőrség, mint eltűntet, de nem találta. A fiatal szerelmesek tegnap este ünnepelőruhába öltöztek. A leány felér batisztruhát, a leány fekete kabátot öltött s elávoztak hazájrol. Nem is tértek vissza. Ma reggel a Hűvösvölgy állatkerti erdő-résztében holtan találtak őket. Mindkettőnek a szíve volt keresztül löve. A főkapitányságnak címzett levelében azt írják, hogy együtt mennek a halálba, mert nem történéhetett meg az esküvőjük. Holttestüket a törvényesek orvostani intézet boncolóházába vitték.

— **Nemzetközi kiállítás Turinban.** A jövő esztendőben nemzetközi kiállítás lesz Turinban, Olaszország e gyönyörű városában, amely a magyarság szeretetét és szimpátiáját rég megszerezte már magának. A dekoratív művészetek haladását fogja a világ előtt bemutatni a kiállítás. A védőséget a király és az udvar vállalta el. Turin gyönyörű parkjában, a *Valentinóban* rendezik a kiállítást, amelynek az érdekességéhez minden nemzet hozzá fog járulni. Az érdeklődés máris nagy a kiállítás iránt, bizonyos hogy a jövő esztendőben Turinba mennek Olaszország külföldi vendégei. Fontos ujítása a kiállítás rendezőségének, hogy a kiállítóknak a kiállításra való helyért mit se kell fizetniük.

— **Fővárosi tisztviselők mulatsága.** A Fővárosi Tisztviselők és Hivatalnokok Olthona segítő-nappalának gyarapítására *Pesti Ferenc* negyedik kerületi előjáró védősége mellett június 15-én, szombaton a budapesti poigari előlővő-egyesület gyönyörű parkhelyiségében (II. kerület Lövház-utca és Marczibányi-tér) zártkörű

élnovigalmat rendez. A mulatság délután négy órakor díjlövessel és díjtekézzel kezdődik. A jótékonvoira való tekintettel jegyeiket már eddig is sokan megváltották. Személyjegy ára két korona, családjegy három korona. A jegyek a pénztárnál válthatók.

— **Bendöri hírek.** Tegnap délelőtt a Margit-hidről egy férfi a Dunába ugrott. Utána eveztek, de nem tudták kimenteni. Eddig még nem tudják, hogy ki volt az öngyilkos. — A városigetben a minap egy holttestet találtak egy fára felakaszva. Az orvostani intézetbe vitték, ahol *Várady Gyula* váltóórre ismertek benne. — Ma délelőtt 10 óra tájban a Lánchid pesti oldaláról egy uriasan öltözött, 20–22 évesnek látszó fiatal leány a Dunába ugrott. Nem tudták kimenteni. Nem hagyták hátra semmit s így személyazonosságát nem lehetett megállapítani.

(x) **Uj! Crème sans grasse.** Pár nap alatt minden arcot fehérré és gyengédé varázsol. Ára 1 kor. 20 fillér. Főraktár: dr. Kovács Ernő gyógytára. Budapest, Gyár-utca 17. Megjelent „Toilette titkok” ingyen.

(x) **Kérjünk mindent Emke-gyűjtőt!**

(x) **Wulf önkuszában** holnap lesz az első előadása a fényes kiállítás *Utazás a Kárpátokban* című nagy látványosságának. Melyről holnaputáni számunkban fogunk bővebben beszámolni.

Az új lakó.

Hugó Viktor szobrát még a költő életében 1842-ben elkészítette David d'Angers. A márványszobrot most a költő családja a francia akadémia-nak ajánlkozta. A halhatatlank képesarnokában eddig nem volt Hugó Viktornak szobra.

Az éjjel órája éppen letellett
És Páris alszik ...
A város olyan mint forró lehellet,
A nő ajkáról:
Szerelmes, édes, csupa kél ...
Lauya szellő kél a Szajnáról:
Páris sohajt ...
Nem hallani csak halk morajt
A város házai felett ...
Páris alszik ...

— Kik vagytok? — kérdi lassú hangon

Az új szobor a társakat.
— E társaság oly idegen
És szokatlan is énekelem ...
Csak egy akad,
Ki válaszol.

Imigyen szól:
Alkottunk nagyot és sokat,
S mint költőket tudósokat,
Tiszteit bennünket a világ,
Csak értéket termelt agyunk ...
A halhatatlank vagyunk! ...
De te, kinek nevét nem tudja
Még egyikünk sem; élted útja
Milyen volt?

Es alkottál tán újat, szépet?
Hol a kisérlet?
Vagy agyad nem szült egyetlen új alakot?
Hát szavadat se hallatod?

Szelid mosoly kél a szobornak ajkán:
— Hányt-vetett sokszor ingadozó sajkám ...
De nem ... nem mondom a nevem,
Ha idejő kisérletem,
Tán rám ösmertek: hogy ki voltam,
Mit daloltam
És éltem utja milyen volt! ...

A sápadt hold
Ezüstös sugarának árját
A nagy ablakon át beszórja ...
A szobrok izgalommal várják,
Kit hoz a csarnok uj lakója?

S az ajtó mintegy önmagátul
Im' kitárul ...
Libbenve, mint éji kisérlet
A kitárt ajtón át betérnek:
Hernáni bátor szép alakja,
Nagy tollal libegtet kalapja,
Karján a hölgye ...

Aztán jönnek díszes urak;
— Közöttük nagyúri kisérlet
Finoman, gráciával lépdek, —
Mosolygnak: a király mulat ...
Utána egy rongyos alak,
Fáradt tessel, ünva halad,
Kezében valami lebeg:
Húzza a harangkötélet ...
Sápadt arcával ott kisérlet:
A halálra ítél ...
S közönnnyel, kiket minden untat,
Ott haladnak: a nyomorultak ...

Aztán Ruy Blas, Torquemada
S utánuk még sok-sok alak,
Csöndben halad ...

S az ajtó mintegy önmagátul
Im' bezárul.
Eltávozott a nagy menet ...
És megszólal az új szobor,
Hangja remeg:
— Tudjátok most, hogy ki vagyok?!
Szemében tűz ragyog ...
A szobrok ám választ nem adnak,
Lelkükből sóhajok fakadnak ...
Az óra egyet üt.
Csönd mindenütt ...

És reggel, mikor a vén sz'oga
— Porolgatás a könnyű dolga —
Tisztoztatja a szobrokat,
Csodálva látja
Hogy nedves mindnek az órája!
Csak egynek nem ...

Rájuk is nevet kedvesen,
És kérdés fakad a lakán:
Az éjjel sírtatok talán?

S. T.

Csattanós rehabilitálás.

A jelenet színhelye a *Szabadság-tér*, hol egyelőre senki sem beszél a szabadságról, mert a műhabaros nem enged senkit sem szóhoz jutni. A Szabadságtér ugyanis most építik körül palotákkal nehogy a szabadság tulságosan elnyújtózkodjék rajta.

De nem a szabadságról, hanem egy jól öltözött floszurról van szó, ki legkényesebb magánügyeit a Szabadság-téren rendezte. Összeszólalkozott egy nővel s a civódás hevében sértő szóval illette partnerét, ki valószínűleg legjobb barátjának a felesége.

Abban a pillanatban, mikor a sértő szó a'kán elrepült, egy hata mas poion csattanót el az arcán. A pofon testvérek között elért hárommal, mi annyival kellemetlenebbül érintette a lovagiatlan uraszkát, mert az aki adta, semmiéle atyafiságban sem állott vele. Sőt szikrázó szeméinek úgy rémlett, mintha soha sem látta volna.

A pofon bírálója az első pillanatban rá akarta magát vetni a barátságatlan idegenre. De ettől a szándékától elállott.

Igen helyes okai voltak rá. A barátságatlan idegen ugyanis hatalmas alléta termetű ifjú volt. Burkalapja alól cudar flegma mosolygott. Ugy állott egy helyt, mint a cigarettázó szobor. A pofont is úgy applikálta, mint ahogy más ember kedves egészségére szokta kívánni a prüszentést.

Ilyen emberrel nem érdemes dulakodni. Így vélekedett a megbántott utcai gavalér, mikor kipirult arccal feléje lépett.

— Uram, mondotta, ön be fogja magát mutatni.
— Már megtettem, hangzott a kurta válasz.
— A nevét, ha szabad kérdenem.
— Ugyan minek az önnek?
— Uram, ön megsértett.
— Pardon, én önt rehabilitáltam.
— Rehabilitált?
— Természetesen.
— Nem értem.

— Pedig nagyon egyszerű. Ön megsértett egy nőt és én po-onütöttem, vagyis helyrebillenttem az erkölcsi egyensúlyt.
— Mit beszél?

A barátságatlan idegen türelmedenkedni kezdett. — Ej, uram, önnek kissé nehézkes felfogása van. Gondolja meg, hogy valamikor barátjainak elmondja, hogy megsértett egy nőt. Kétségtelen, hogy csak szörnyűködni fognak. Nos, ön akkor előáll, összefonja karjait s az ónzert nyugodt hangján így szól: igen, megsértettem egy nőt, de kaptam érte egy pofont. Ez az ügy el van intézve.
— De nem lovagiasan ...

— Ugyan hagyjon békét ezekkel az ócska formulákkal. Unalmasak. Alászolgája!
Azzal udvariasan megbillentette burkalapját és sarkon fordult.

Nem tudom, szószerint így történt-e, de az kétségtelen, hogy Budapesten nagyon szükséges volna ilyen barátságatlan idegeneket állandóan alkalmazni. Legalább is minden második utcasarkon egyet. Ha ezek rendes inspekción tartanának, teszem a déli és esti órákban, a budapesti nők mindjárt barátságosabbnak találnák az aszallatot. Ez a sima utcaburkolat tudvalegőleg nem a legjobb hírek örvend. Nagyon ráter egy kis rehabilitáció.

Lucián.

FŐVÁROS.

(*) **Báró Fejérváry díszpolgársága.** Hétfőn délelőtt rendkívüli közgyűlése lesz a főváros törvényhatósági bizottságának. A közgyűlés rendkívüli jellege semmilyen szokatlanságot nem jelent, hiszen az utóbbi időben elég sűrűn találkoztunk ilyen közgyűlésekkel is. Feltűnő azonban, hogy a közgyűlést délelőtre hivta össze a főpolgármester már ezzel is jelezve a városházaon kívül állóknak, hogy nagy dolog készül az új városháza dísztermében. Az fog történni ott, hogy a városatyák báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszert, ötvenéves katonai jubileuma alkalmából megválasztják Budapest díszpolgárának. Nagyon szép megtiszteltetés ez kétségtelenül, mert szó, ami szó, a közgyűlés igen csinyján szokott bánni ezzel a jogával s alig három-négy kiválság mondhatja magát Budapest díszpolgárának. Az új díszpolgár-választás óhajtott eredményét biztosítja az, hogy a négyes városatyai közül háromszázan írták alá *Radooza János* indítványát, melyet ma már be is adott a közgyűléshez. Ez indítvány tárgyalására hivta össze hétfőre a közgyűlést a főpolgármester, még pedig azért már délelőtre, mert attól félnek, hogy *Kasics Péter* oly obstrukciót csinál, hogy egy délután kezdődő közgyűlésen még éjjel felé se kerülhet a sor a szavazásra. Szóval, a főpolgármester elég időt akar engedni *Kasics*nak arra a rengeteg sok interpellációra, amelylyel már a minap, a díszpolgárság tervének felmerülésekor enyegétozött. Ugy tudjuk, hogy *Kasics* e fellépése után *Fejérváry* tisztelői étekezetlet tartottak és ott határozták el, hogy nem engedik magukat egy embertől terrorizáltatni s az indítványt beadják. Ez most meg is történt. Egyébként az indítvány be-terjesztői el vannak készülvé arra is, hogy *Kasics* beváltja fenyegetését. Ugy tervezik, hogy ha az ügyrendi vita után a főpolgármester az interpellációt megengedi s *Kasics* az interpellációt megkezdi, a városatyák többsége elmegy s csak annyian maradnak, hogy a többség mindig biztosítva legyen. Ha azután *Kasics* kifáradt az interpellációkban, bemegnek szavazni.

A beadott indítvány szövege a következő:

Báró *Fejérváry Géza* magyar királyi honvédelmi miniszter ez évi augusztus 17-kén ünnepl katonai szolgálataonk ünnevidik évét. Ez az ötvenéves közpálya szakadatlan láncozata a háboruban és békében elért nagy érdemeknek a trónnak és a nemzetnek tett maradandó szolgálataknak. A vitéz katoná, akinek nevéhez a magyar katonai dicsőség alkotó részét tevő fényes gyveres tettek emléke fűződik, lankadatlan munkával és a nehézségeket leküzdő kitartással ujjalkotta honvédségünket, amelyen szeretettel és büszkeséggel csügg a magyar nemzet. A törvénytár lapjai, amelyek nemzetünknek a katonai nevelés terén való óhajait életre váltották, minden időre tanujelét fogják adni tettekben nyilvánuló nemzeti érzésének, lángoló hazaszeretetének: a történelem lapjai pedig meg fognak emlékezni az elévülhetetlen szolgálataokról, amelyek a legnehezebb viszonyok között tett a liberális haladás veszedelmezett ügyének. Ez érdemek elismerésül indítványozzuk, méltóztatásuk a törvényhatósági bizottságnak báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszert Budapest székesfőváros díszpolgárává választani. Kérjük ez indítvány nyomban való tárgyalását.

(*) **Az Idegenforgalmi-Egyesület.** *Halmos János* polgármester és *Almády Géza* tanácsos megszerkesztették a Budapestben alakítandó *Idegenforgalmi-Egyesület* alapszabály-tervezetét. A polgármester ma délutánra értekezletet hívott össze a tervezet megvitatására. Az ülésen jelen voltak: *Polónyi Géza*, *Hotitsy Pál*, *Rákosi Jenő*, *Havas Rezső*, *Schober Albert*, *Eulenberg Salamon*, *Gelléri Mór*, *Kőrössi József*, *Gonda Dezső*, *Máttyus Arisztid*, *Fülepp Kálmán*, *Hirschfeld I.*, *Almády Géza*.

Halmos János beszédében az egyesület célját s működésének irányát fejtegette, aztán bemutatta az alapszabály-tervezetet, amelynek elfogadását kérte. *Rákosi Jenő* egy idegen-forgalmi iroda aialkítását ajánlotta. *Gelléri Mór* a társadalmi mozgalom indítása mellett szóialt föl. *Eulenberg Salamon*, *Polónyi Géza* és *Máttyus Arisztid* főszólaásai után a polgármester bejelentette, hogy az egyesület alakuló közgyűlését szeptemberre összehívja.

(*) **A szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium-egyesületének** a vezetősége azt kérte a fővárostól, hogy egyezzen bele az általa adományozott telekre vonatkozó használati szerződés egyenlő feltételének a módosításába. Különösen azt kérte, hogy akkor se legyenek kötelesek a telket a fővárosnak azonnal visszaadni, ha a szanatórium végképp megszünnék is, hanem ebben az esetben folytassanak az egyesület és a főváros között új tárgyalást a telek használatára nézve. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma kimondotta, hogy az egyesületnek ez a kérelme egyáltalában nem teljesíthető s hogy a telek rögtön visszaszáll a fővárosra, amiut a szanatórium megszünik.

Az Erzsébet-sugarút.

Budapest, június 14.

Meglepetést okozott tavaly az erzsébetvárosi bizottsági tagoknak az az indítványa, hogy a Dob-utacából az Andrásy-uthoz hasonló sugarút csináljanak, vagy esetleg a Károly-körúttól egészen ki az Aréna-utig nagyszabású új utat nyissanak. Az az indítvány némileg konkrétteret alakított azáltal, hogy a székesfőváros mérnöki hivatala a kérdés hosszas tanulmányozása után több javaslatot terjesztett elő. A mérnöki hivatali javaslatai most teszik meg utjokat a hivatalos retorikának keresztül. A magánépitési ügyosztály már tárgyalta őket és ellenük foglalt állást a tanács-hoz ma érkezett terjedelmes előterjesztésében. Hétfőn pedig a középítési bizottság rendkívüli ülésben fogja a mérnöki hivatali javaslatait megvitatni.

Mielőtt ebben a dologban az arra illetékes fórumok kimondanák az utolsó szót, nagyon kívánatos, hogy a nagyméretű terv a nyilvánosság előtt a legszélesebb alapon való megvitatásban részesüljön. Mert kétségtelen, hogy egy harmadfél kilométer hosszú és tekintélyes szélességű sugarútnak egy beépített városrészen keresztül való létesítése a városépítésnek fölülte fontos és messzeható feladata. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy ilyen ut létesítésével együtt jár az egész környék átalakítása, sőt valóságos fölforgatása. Erről a momentumról nem szabad megfeledkezni. Minél fontosabb valamely városépítési kérdés, annál szükségesebb, hogy ne önmagában tekintjük, hanem hogy összes vonatkozásaiban számoljunk vele. Ilyen óriási utvonallal, aminő például az Andrásy-ut is, alapjában fölforgatja azt a vidéket, amelybe be van illesztve. Már pedig, ha azt az egész városrészt alapjában megváltoztatja, világos, hogy ezzel közvetlenül az egész város általános képén is változás történik. Ebből következik, hogy az ut létesítésénél arra kell ügyet vetni, hogy a város általános képében minő az elvárható módosítás, vajjon miképpen illeszthető be az új ut a város egész szabályozásának keretébe!

Nagy sajnálatomra azt kellett tapasztalnom, hogy a mérnöki hivatal az 6 munkatársaiban csak úgy mellékesen surrant át a főkérdésen, hogy nem vetett számot azzal a követelménnyel, hogy a harmadfél kilométeres sugarút kihasználását nem lehet csak úgy egyszerűen dekretálni, hanem a megváltozott viszonyoknak megfelelő új város-szabályozó tervből, mint szerves részt kell leszármaztatni. Habozás nélkül ki kell mondanom, hogy, úgy Heuffel Adolf középítési igazgatónak három, valamint Devecis Ferenc műszaki tanácsosnak két tervjavaslata annyira ingatlagon alapon van szerkesztve, hogy az ilyen művelethez fűződő igényeknek egyikük sem felel meg. Mindketten elmulasztották arra figyelmeztetni a tanácsot, hogy az új sugarútnak minden részletes munkálata hiábavaló, haszontalan, mert nincs általános városterv, amelybe beleilleszteni lehetne.

De nézzük közelebbről a javaslatokat. A középítési igazgató első terve a Rottenbiller-utca és Damjanich-utca metszéspontjából indul ki s egyenes irányban, megtörés nélkül visz a Károly-körútra a központi városrésze homlokzatának középpontjáig. Az új ut 1600 méter hosszú és 30-4 méter széles. A kisajátítási költségek és a megmaradt telkek eladási árának egybevetése után mintegy nyolc millió korona lenne a költsége. A második terv a Dob-utca belső részét a déli oldalán 22-8 méterre szélesíti ki. Itt a kisajátítási költség, ha a tervet egyszerre hajtják végre 12,200,000 korona, amiből 6,200,000 korona térül meg. A részleges végrehajtásnál a kiadás 6,500,000 korona, amiből 1,700,000 korona megtérül.

A harmadik terv egész hosszában az északi oldalán szélesíti ki a Dob-utcat 22-8 méterre. A végleges szabályozás 13 millióba kerülne, amiből 7,600,000 korona térül meg, a részleges szabályozás pedig 5 1/2 millióba kerül, amiből 1-1 millió korona térül meg.

Devecis Ferenc első terve is egyenes vonalban visz a Damjanich-utcaától a Károly-körútra, csakhogy a Damjanich-utca déli oldalának a folytatásaként és 25-18 méter szélességben. A végleges szabályozás 19 millióba kerül, amiből 6 millió térül meg. A részleges szabályozás pedig 13 1/2 millió, amiből 3 1/4 millió térül meg. Számit 35 méter széles uttal is, természetesen ennek költsége még jóval nagyobb. A második terv a Csányi-utcaig meghagyja a Dob-utcat. A Csányi-utacától új utat nyit a Damjanich-utca déli oldalának meghosszabbításaként. A végleges szabályozás költsége 18 millió, amelyből 5 1/4 millió térül meg. A részleges szabályozás 8 1/2 millióba kerül, amelyből 1 1/4 millió korona térülne vissza.

Az utépítés valamennyi tervnél 700,000-900,000 koronába kerülne.

Mind az öt terv teljesen meggyezik az utirányítás és kiképzés dolgában és egyikük sem emelkedik a közönséges sablon felé; e mellett azonban mindegyik meglehetősen drága. Egyik sem tekinthető másnak kétes értékű vázlat stádium-

nál, amely nincs még megérve arra, hogy érdemleges tárgyalás alapjául szolgáljon. Az új utvonallal a tervek szerint híjján volna a meglévő utalózáttal való szerves összefüggésnek, ezenfelül unalmas, rideg, művésziellen. A terveknek megvalósítása a VII. kerület mostani beépítésében semmiféle javulást sem okoz; sőt egyszerűsége miatt megzavartja azt a lehetőséget, hogy a városrészt tulságos beépítésén a közönség és fogalom követelje arányban valaha segíteni lehessen. Ez pedig a város fejlődésének szempontjából a legvégtetesebb hiba volna.

Végül még csak azt akarom röviden megjegyezni, hogy a tervezők költségszámítása sem állja meg a kritikát. Ennek részletes kimutatását ezen a helyen mellőzöm, mert csak a szakkörök érdekelhetnének. Csupán arra az egy momentumra akarok rámutatni, hogy a kisajátítást mindegyik tervező úgy kontemplálja, hogy csak azokat a telkeket veszi föl, amelyeket meghuzott vonalása érint. Már pedig ilyen esetben az az egyedül célszerű eljárás, ha olyan területet hasítanak ki, hogy az ut mentén felépíthető házszám mind a két oldalon a kisajátító hatóságáig legyen. Mert csak így maradhat a hatóság a helyzet ura, máskülönben pedig a magánosok telekspekulációjának lesz játéklabdája. Igaz, hogy az ilyen észszerű kisajátításhoz nagyobb összeg fog kellenni, de ebben az esetben a művellet végül még nyereséges is lehet; ellenben a tervezők által javasolt módon a tényleges deficit bizonyára meg fogja haladni az előzetes számítás.

Összefoglalva a mondottakat, a mérnöki hivatal egész tervezésének nem lehet semmiféle komolyságot tulajdonítani. Azt a nagyszabású utvonallal igenis meg kell építeni, de csak akkor kell tervezéséhez látni, ha Budapestnek általános szabályozása új alapra lesz fektetve. A mérnöki hivatal vázlatát komolyan venni valóságos szerencsétlenség lenne. Ezek a felületes és művésziellen tervezési tanulmányok csak arra lehetnek alkalmasak, hogy a székesfőváros megromlott finánciáit még jobban megromtsák. Ehhez pedig nincs szükség új sugarútra.

Palócsi Antal.

A mérnöki hivatalnak az új sugarútra nézve kidolgozott terveiről ma tett előterjesztést a tanácsnak a magánépitési ügyosztály. Az előterjesztés a tervek mellőzését javasolja.

Az ügyosztály elismeri, hogy a Dob-utca és Király-utca között fekvő városrész érdekében közlekedési és közegészségi okokból valamit okvetlenül tenni kell. Abban a városrészben, úgy amint ma van, sikátoroszerű utcáival, ócska házaival még akkor sem fog fejlődni, ha a pénzügyi viszonyok javulnak. Azonban sem a Dob-utcanak kiszélesítése, sem egy új sugarútnak a nyitása, de a kettő együtt sem segít a bajokon. Az Erzsébetvárosnak a Kerepesi-ut és Dob-utca közötti részét rendezni kell. A Dohány-utca és Dob-utca között levő rész azonban éppen olyan rendezetlen, mint a Dob-utca és Király-utca között. Tehát a szabályozás keretében a Dohány-utca és Király-utca között levő részt kell fővenni. Erre azonban nem elég a Dob-utca kiszélesítése. Olyan rendezésre is szükség van, amely a tömböt egy, a Károly-körúttal párhuzamos tiz öles uttal áttéri s ezenkívül a mostani sikátorokat hat-nyolc öre kellene kiszélesíteni. Ezt azonban a közel jövőben megvalósítani nem lehet, s azért ne is vegyük föl a szabályozási tervbe, nehogy az ingatlan tulajdonosok a terv végrehajtását forszirozzák. Az új sugarútra vonatkozó tervek ez idő szerint még komoly tanulmányozásra sem alkalmasak. Az ügyosztály kívánja, hogy a Király-ut és Dob-utca között szélesebb utat nyissanak, de csak akkor, ha a költséget a közmunkatartás magára vállalja. A Dobutcat tiz öre szélesítsék ki, mert tiz ö minden szükségnek megfelel. A kiszélesítést Devecis terv alapján hajtsák végre, de ezt is a fővárosi pénzalapból. A Király-utca kiszélesítését az ügyosztály nem pártolja, mert a nagy forgalmú utat egészen meg kellene bolygatni s ez nagyon drága mulatság lenne.

A középítési bizottság hétfőn délután rendkívüli ülésben fogja a terveket tárgyalni.

SZÍNHÁZ. ZENE.

.. Kúry Klára bucsója. Kúry Klára vakációja előtt ma este bucsuképen előjászottja a Lili című szerepét. Szorongásig megtelt a Népszínház, a nézők sorában a melankolia édes költészetének rajongói, a Lili-imádók és a bucsuzó primadonna művészetének hívei. Szép, nagy és kellesz szeméremmel együtt, Celsius. akár-hogy emelkedik is rajtuk nem győzedelmeskedik. Az ováció pedig kezdődött nyolcad éj órákor és végzőtt utána. Szeretetteljes taps köszöntötte Kúry Klárát, mikor a színpadra lépett és poetikusan alkításának minden egyes részlete után öljögött a tetszés. Lili-jének me egészét, ötleletességét és finomságát jutalmazták aztán a tapson kívül tömörked virággal, amelylyel a második felvonás ugynevezett szalonjának egyik sarka egészen megtelt. A bucszó ifjúság se vala rest és egy második emeleti páncolyból sok sok rózsát hajtott a színpadra. A bucsuzóköd művésznő sorjába fölcsodta a virágokat, amire ismét megújult a tüntetés. Öszinteség, igazságos jutalom volt a bucsó

e külsőségeiben, amelyek még a kellemes vakáció előtt is megnehezítik a választ. A Lili története azonban hietet és reményeséget ad, hát az ősszel majd újra tapsolunk. Megint nagy szeretettel és bőséges kedvvel. A szép est referatájának teljességéhez tartozik Szirmai kedves, jó Pluichardjának a dicsérete. (H-u.)

.. Városligeti Színház. Ma este a megboldogult gypaju utcai német színház egyik kasszadarabját elevenítették fel a Városligeti Színházban. Az énekes bohózat — A gipszszobor a címe — kasszadarabja lesz a Színházban is. Tele van komikus helyzetekkel, kacagtató ötletekkel. Az a szerelmes levélhez csatolt ezres bankó, amely elcsorélt gipszszoborban három felvonáson át kalandozik mindentel, olyan derűltséget váltott ki a közönségből, mintha minden néző tudta volna, hogy nem a saját ezreséről van szó. Az előadás pompásan perdült. Sziklai Szeréna rendkívül kedvesen játszott és szépen énekel. Dalait zajosan megtapsolták és megisméltették. Almási Izor ma is bizonyoságot tett jeles művészi kvalitásairól. Nagy sikere volt. Feld Mátyás állandó derűltségekben tartotta a publikumot öletes játékaival. Úgyesen játszottak még: Tallián Ida, Szepessy, Szentmiklóssy, Szentos. Rendkívüli sikerű est volt. A szereplőket a közönség minden felvonás után többször hívta a lámpák elé. A darabot Komor Gyula fordította, nevével ellentétben pompás, ragyogó humorral.

.. Fővárosi Nyári Színház. Ma este Budán Offenbach örkéletű operette, az Orpheus a pokokban került színpadra. A díszes kiállítás a kitűnő rendezés és a minden tekintetben jeles előadás Makó Lajos díszes ambiciójáról tett bizonyosságot. Eurydike szerepében Sugár Aranka ragyogott szép tehetségét. Lovéy Leó öletes Jupiter volt, Mihályi pompásan énekelte Orpheus dalait. A sikerben nagy része volt Pámanak és Kremernek is. A közönség a felvonások végén zajosan megtapsolta a szereplőket.

.. Kapuzárás a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház holnap, szombaton jejezi be az idei évadját. Utolsó előadásul A bor kerül színpadra, Gárdonyi Géza nagysikerű falusi története, amely a színház egyik legkedveltebb műsordarabja lett. Június 16-tól augusztus 31-ig a színház zárva lesz. Az új szezon szeptember else én Zimaska Jenő pályanyertes színművének, A becsületbőr bemutatójával kezdődik.

.. Kisfaludy Színház. A Kisfaludy Színházban a tegnapi és a ma esti szünet után folytatódag tartanak előadásokat. Szombaton Tomory Melissza jutalomjátékául Feld Mátyás énekes bonósága, az Új Szulamit kerül színpadra. Vasárnap délután fél 4 órákor A gyári lányok, A méze-hetek után és utána Moeslák tanár mozgólényképei töltik be a műsort. Este A falu rossza kerül színpadra. Sziklai Blanka és Kovács Ibolyka vendégfelléptek. A jövő héten két napot az öbudi hajógyár foglalt le magának. Kedden a hajógyár tisztviselői köre, szombaton a munkások veszik át az összes jegeket. A hajógyár vezetősége ilyenformán támogatja a színházat. Szerden két üdonság kerül bemutatásra. A siker. Gyulai Jenő és Exentrikus nők, Pék Sándor vigjátéka.

.. A salzburgi Mozart ünnepség. A Mozart-ünnepség, amelyet Salzburgban augusztus elején ölenek meg, minden tekintetben elsőrangú művészi eseménynek ígérkezik és már Francia- és Angolországból is jelentkeztek résztvevők. Az ünnepség augusztus 5. és 9. között fog lezajlani két zenekari, egy szólista hangverseny és két Don Juan előadás keretében. A művészi erők eliteje fog közreműködni és pedig: a bécsi főharmoniai zenekar, Mahler Gusztáv, mint dirigens, (Bécs), Lehmann Lili (Berlin), Walker Edith (Bécs), Wedekind Erika (Drezda), továbbá Arányi Dezső (Berlin), Hesch Vilmos (Bécs), Klöpfer Victor (München), Petchnikoff Sándor (Berlin), Ritter József (Bécs) és Sauer Emil (Drezda).

.. Magyar színészet Herkulesfürdő. Szalkay Lajos, a miskolci színház igazgatója, a jövő hónapban négy hétre társulataival Herkulesfürdőbe megy, ahol már évek óta nem volt magyar színtársulat. Kívánatos volna, ha a herkulesfürdői magyarok és a fürdő igazgatósága méltányolná a Szalkay vállalkozásának hazafias és kulturális momentumait és támogatná a társulatot, mert Herkulesfürdőt eddig éppen azért kerültek a magyar színtársulatok, mert alig találtak ott támogatásra.

.. Ledofsky Gizella bucsufellépése. Ledofsky Gizella a Magyar Színház kitűnő szubrett-primadonnája holnap, szombaton, lép fel utoljára nyári szabadságideje előtt a New-York szépe Fifi szerepében. Az operett címszerepét, mint vendég, Turchányi Olga, az aradi színház tagja játssza.

.. Solymosi színészközlőjének vizsgálati előadása. A Népszínházban vasárnap délután Solymosi Elek nyilvánossággal felruházott színészközlőjének növekedési tartjak vizsgálati előadásukat. Az iskola vezetője Solymosi Elek e vizsgálataokra azt az érdekes újítást hozta be, hogy minden ilyen alkalommal az iskolának egy vagy több régebb tanítványát is föllepítik, akik mintegy számot adnak arról hogy az iskola elhagyása óta pályájokon, az igazi színpadokon, mennyit haladtak. Ezuttal Palfy Mariska, ki két évvel ezelőt végzte el a tanfolyamot s azóta vidéki színpadon, mint primadonna működött, mutatkozott be egy vígjátéki szerepben s egy énekes és táncos jelenetben.

„Még egy premier. A *Vigszínház*, amelynek évadja, mint a korábbi években, az idén is június 30-ikáig tart, valószínűleg még egy újdonságot fog színre hozni az évad berekesztése előtt. Az újdonság Albin Valabreguenek *As édes otthon* című bohózata lesz, amelynek próbái napról-napra folynak. A francia bohózat a jövő hét során kerülne bemutatásra.

„Operaelőadás a Telefon *Hirmondóban*. A Niebelung gyűrűje zeneadama-tetralógia második része a *Siegfried* kerül színre ma este a magy. kir. Operaházban. Wagner e klasszikus operáját a Telefon *Hirmondó* előfizetői odahaza a lakásukon is végighallgathatják, mert a *Hirmondó* azt teljes egészében közvetíteni fogja. — Az operaközvetítés után a rendes esti előadás következik, melynek keretében a legújabb híreket olvastatja fel a beszélőújság majd annak bevégezte után 11 óráig még *cigányzene* lesz hallható a kagylókör keretében.

A pozsonyi színészet.

— Az Országos Színész-Egyesület tanácsulése. —
Budapest, június 14.

Az Országos Színész-Egyesület igazgató-tanácsa előtt ma számoltak be *pozsonyi* küldetésükről *Herczeg Ferenc* országos képviselő és *Márkus József* tanácsstagok, akik tudvaleg *Pozsonyban* jártak azzal a küldetéssel, hogy az ottani két nyelvű színészet megszűntetése ügyében az illetékes tényezőkkel érintkezzenek.

A nagyon látogatott rendkívüli tanácsulésen *Ditrői Mór*, az egyesület elnöke elnökölts a tanács a legnagyobb figyelemmel hallgatta *Hercegy Ferenc*, mint *Márkus József* részletes előterjesztéseit, amelyeket nagyjából már tegnapi előtti színházi rovatunkban ismertettünk.

Az Országos Színész-Egyesület kiküldöttje örvendetesen tapasztalták, hogy *Pozsony városa* illetékes tényezői nem ragaszkodnak a mostani két nyelvű színészet fenntartásához; arra a szomorú tapasztalatra jutottak ugyanis a *pozsonyiak*, hogy e mellett a rendszer mellett sem a magyar, sem a német társulat nem áll azon a művészi szinten, amely a város közönsége igényeinek megfelelő. De különösen a magyar társulat előadásai rendkívül gyöngéek.

Pozsony városa befolyásos tényezői tehát szívesen készek közrehatni, hogy a városi közgyűlés megváltoztassa azt a határozatot, amelyben újabb hat évre kimondta a mai két nyelvű rendszer fenntartását. A *pozsonyiak* szívesen visszatérnek tehát ahhoz a rendszerhez, hogy a színházi évadon, úgy mint korábban volt, egy magyar és egy német színházalapot megosztották s most már a korábbi stagione-rendszer megvalósításának a módjáról kell gondoskodni.

Szóba kerültek *Pozsonyban* ezek a lehető módok is, amelyek közül bármelyiket is szívesen elfogadják, ha az célravezető. Ezek közt a módok közt szerepel *egy színkerületnek esetleges megalakítása*, amelynek városaitban a magyar társulat az egész évadra helyet találhatna; felmerült az az eszme is, hogy a *pozsonyi* magyar színészet épp úgy összeköttesék a főváros nyári évadjával, mint a hogy *Temesvár* össze van kötve. Ebben az irányban egy a *Margitszigeten* épülő nyári színház terve is felmerült, sőt a *Városligeti Színház* is kombinációba került.

Minderről részletes előterjesztést tett *Herczeg Ferenc* és *Márkus József* s az előterjesztések fonálán megindult beható tanácskozás után a tanács mindenekelőtt kimondotta, hogy a *pozsonyi magyar és német színészet ketté választásának az alapján áll* s ehhez képest indítja meg a szükséges akcióit.

Ebben az irányban előterjesztést tesz a tanács a belügyminiszteriumban s ezzel *Ditrői Mór* elnököt, *Herczeg Ferenc*, *Márkus József* tanácsosokat és *Mészáros Kálmán* irodai igazgatót kérte fel.

A tanács *Herczeg Ferencnek* és *Márkus Józsefnek* köszönetet szavazott sikeres *pozsonyi* eljárásukért s megbizta őket, hogy a *pozsonyi* színészet kérdésében továbbra is közreműködjenek. Végre *Márkus József* indítványára a tanács köszönet átíratott *intéz Brolly Tivadarnak*, *Pozsony városa* polgármesteréhez, mint a színházi bizottság elnökéhez, azért a szíves és barátságos fogadtatásért, amelyben kiküldöttjeit részesítették.

A megválasztott négyes bizottság, mint értesülünk, hétfőn délelőtt fogja felkeresni *Bezerédy Viktor* belügyminiszteri tanácsost, hogy a *pozsonyi* színészet ügyében előterjesztést tegyen.

Ismeretes, hogy a *pozsonyi* színészet kérdésében a *pozsonyi* német sajtó egyes organumaiban éles támadások intézettek az Országos Színész-Egyesület ellen, amiért is közgyűlési határozatra ezek miatt a támadások miatt az egyesület pört indított. Most kilátás van arra is, hogy ez a pör békés uton elintéztessék. A *pozsonyi* német sajtó részéről ugyanis az a lojális ajánlat történt, hogy az Országos Színész-Egyesület-nek azokon az újságaságokon, amelyek a támadások történetek, önként megadja az elégtételt. Amennyiben ez a kellő módon megtörténik, az egyesület tanácsa, úgy értesülünk, a megindított pört be fogja szüntetni.

Az Operaház vándordíja.

Budapest, június 14.

Manapság, amikor a sport javában virágzik és minden komolyabb testület, egyesület vagy szövetség vándordíjat alapít, kötelességének tudatára ébredt a Magyar Királyi Operaház is, amely szeme előtt tartván, hogy az okosabb enged, ezáltal engedett a kör követelményeinek, fogta magát és vándordíjat alapított. Az eset előzményei a következők:

Mikor a tavalyi szezon vége felé *Arányi Dezső*, lírai tenoristánk bucsuzott, senki se tudta elhinni, hogy az Operaházban ez a jeles tehetőség és alig pótolható tagja csakugyan eltávozik. Legkevésbé tudták elhinni a művész kollégái, akik leginkább ismerték páratlan hasznavehetőségét. Végre eljött a bucsu-est és a művészek még mindig bizakodtak abban, hogy *Arányi Dezső* új szerződéssel a zsebében bucsuzik. Közvetlenül az előadás megkezdése előtt így szólt *Alszeghy* főrendező:

— Hátha csakugyan elmegy az az *Arányi*! Mindig jó kollégánk volt, mégis csak illendően kellene tőle elbucsuznunk. Valami emléket is kellene adni...

A kollégák helyeselték a tervet, *Alszeghy* az utolsó pillanatban kocsiba vágta magát, ékszerszékhez hajtott és egy gyönyörű mellített vásárolt hitellel. Utólag a művészek összeadták az összeget.

Az első felvonás után összegyűltek a tagok, *Alszeghy* előlépett és meleg bucsuzóbeszédet intézett a távozó kollégához:

— Tisztelt művész! Midőn ön most bucsut mond ennek a színpadnak, amelynek tehetőségével és szorgalmával annyi dícsőséget szerzett, eszünkbe jut az az őszinte kollégialítás, amely...

És még sok szöveget mondott „a tisztelt művészek” *Alszeghy* és a mikor a hivatalos beszéd végeztével dörgő éjzenés közepette átadta a tagok „szerény emléktárgyát”, hirtelen más hangon, ugyszólván privátim ezt mondta *Arányinak*:

— Te, *Arányi*, jegyezd meg magadnak, ha itt maradsz, visszaadod ezt a drága mellített!

De a drága mellített „szerény emlék” maradt és *Arányi* távozott. Elment Berlinbe, ahol eleinte a bírálat rokonszenve elfordult tőle, amelyet azonban teljes mértékben megnyert, mihelyest *Hofpauer* szeniális vezetése mellett modorosságairól leszokott. A közönség megkedvelte tehetőségért és szorgalmáért és ha ma a legjobb német tenoristákat emlegetik, akkor a magyar tenorista nevét is emlegetik.

Néhány nap előtt *Arányi* rokonai látogatására *Budapestre* érkezett, ahol ugyancsak szükében vagyunk a jó tenoristáknak. Természetesen, rögtön híre jött, hogy *Mészáros Imre* igazgató *Arányit* szerződhetni fogja, akinek helyét méltón betölteni eddigelőt senki se tudta.

A régi kollégák örömmel fogadták a hírt, ugyan egy némely énekes fanyarkodott. Ez utóbbiak — értesüléseink szerint — tenoristák voltak.

— Tehát *Arányi* visszatér! — hirdette valaki a *Drechsler*-vendéglőben a lármás viselkedéséről hírbéd művész-asztalnál, ahol a muskátli-társaság tanyázik. Ekkor érkezett oda egy tenorista és a művészi ügyekben bententes pikoló, mialatt elvette kalapját és botját, rögtön újságotla az ujonnan érkezett vendégnek.

— Tetszett már hallani?...

— Mit?

— *Arányi* urat visszaszerződtették!

A tenorista álmétköd meglepetésében a szemtelen pikolót nem vágta poton, leült és összeráncolt homlokkal kérdezte:

— Igaz?

Rögtön akadt néhány ember, aki a szerződést már a saját szemével látta. Őt évre tizenhatezer forint... Végre megszólal határozott hangon a tenorista:

— Lehetetlen!

— Miért?

— Kapott mellűt. Nem jöhet vissza. *Arányi* elbucsuzott, elment, maradjon, ahol van. Az nem járja!

A társaság összenézett. Igaz is, *Arányinak* mellített adtak. — mi lesz a mellített? Mert azt ezek után tiszteleggel nem tarthat meg.

— Ugyebár? — nézett diadalmasan szét az ellen-tenorista, akinek egyébiránt a pikoló egyre vigyorgva figyelt.

— Mi lesz a tüve? — Ez a kérdés libegett az elborongó társaság ajkain. Végre fölkiált az egyik:

— Megvan!

— Halljuk...

— Indítványozom, hogy a mellített, amelyet *Arányi* Dezsőtől visszaszerződtetése esetében el fogunk kobozni, a magyar királyi Operaház vándordíjává tegyük meg!

— Eljen! Helyes! Halljuk!

— Ezt a vándordíjat mindig az kapja meg, aki

elmegy. Nem leszünk zavarban, mert az Operaházról annyi ember megy el, aki visszajön és annyi jön vissza, aki elment, hogy az ilyen vándordíjnak a létesítése égető szükségnek mutatkozik...

A muskátli-társaság a m. k. Operaház nevében az indítványt elfogadta.

Igy lett *Arányi Dezső* mellítje a magyar királyi Operaház vándordíja.

Ennek következtében ebben a műintézetben a legujabb divat az, hogy a riválisok egymásnak a vándordíjat kívánják.

Nyilttér.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai

„ÁGNES”

FORRAS

természetes szénasavú ásványvíz, mint feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó szénasavvíz; dús szénasavtartalmánál fogva nemcsak bizonyos évszer fertőzés elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyúti betegségeknek.

Kedvelt borvíz

Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapesten, es. és kir. udv. szállított.

Ásványvíz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

MATTONI-FÉLE
GISSHUBLER
TERMÉSZETES
SAVANYU-KUT

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*. *Krakói lóversenyek*. Holnap kezdődik meg *Krakóban* az idei meeting, valamivel változatosabb programmal a lengyel versenyter eddigi eseményeinél. Mások csak egy-két istálló vonul fel a különben szép díjakért s osztokodik meg rajtuk rendszeresen érdektelen küzdelmek után, most pedig a kisebb-nagyobb istállók egész sora találkozik néhány belöldi lengyel tenyésztő obszkurusabb loánygával, melynek ezáltal is aligha nyílnak babérok a háromnapos meeting alatt. A holnapi megnyitónak a *Tarnowszki* emlékvérseny a főszáma. Valami elsőbbséget anyag nincs a programján, de *Nina*, *Maida*, *Pausnias* és *Timor* elég jó lovak ahhoz, hogy érdekes küzdelmet vívjának a 6000 koronás díjért. A győztes előreláthatólag *Nina* lesz, *Timor* és *Maida* előtt. A többi kisebb futam tekintetében utalunk alábbi tipjeinkre:

I. *Sternbusk*—*Cabbage Rose*.

II. *San Jago*—*Orssich* ist.

III. *Schindler* ist.—*Je m'en fiche*.

IV. *Detre*—*Ivo*.

V. *Nina*—*Timor*—*Maida*.

VI. *Belvedere*—*Faiz*.

VII. *Chorazy*—*Orssich* ist.

*. *Hamburgi derby-meeting*. Ma dőlt el *Hamburg-Hornban* két régi verseny, amelyekben magyar színek már annyiszor arattak diadalt. Az egyik a klasszikus *Criterium*, melyben *Esterházy Miklós Spirifankerl*je vitte utójára diadala a magyar színeket, a másik a *Grosses Hamburger Handicap*, melynek 10,000 márkás díját *Péchy Andor Crackshotja* juttatta utójára hozzánk. A Criteriumban az idén a német lovak maguk közt intézték el a díj sorsát míg a *Grosses Hamburger Handicap*ben *Lothario* kiséző lova, *Scharie* vette fel a küzdelmet 12 német ellenfelével, de a különben német származású *Pumpernickel* mén helyezetlenül jutott. A Criteriumot, mint egy táviratunk jelenti, *Eccola nyerte*, *Cadeau* és *Quarnero* ellen. A Handicapban *Sokrates* győzött *Twothorn* és *Starost* ellen. A két verseny részletes eredménye a következő:

Hamburgi Criterium Díj 15,000 Márka. Távozás 1000 méter. Kétévesek. *Bleihörder Eccola* (Saraband—*La Cloche*) (tovagolta *Martin*) első, *Kühn Cadeauja* (Sopp) második, *Mr. B. Quarneroja* (Utting) harmadik. Futottak még: *Rabenschwinge*, *Adieu*, *Kolibri*, *Mandarin*, *Banda*. Totalizátor: 10: 42. Helyretogadások: I. 20: 35. II. 20: 56. III. 20: 31.

Grosses Hamburger Handicap. Díj 10,000 Márka. Távozás 3200 méter. Oppenheim *Sokrates* (Jov. Smith) első, *Tiele-Winkler Tawthornja* (Jones) második, *Weinberg Starostja* (Warne) harmadik. Futottak még:

Spartacus, Scharbe, Wissenschaft, Hagopeau, Dr. Nicola, Cackrow, Paradejunker, Maximus I., Peoh. Totalizálás: 10: 42. Helyreigadások: I. 20: 33, II. 20: 78, III. 20: 30.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A polgári perrendtartás tárgyában egybehívott szaktanácsosmány Plósz Sándor igazságügy-miniszter elnöklésével csütörtökön délután 5 órakor folytatja tanácskozását, amelyen tárgyalás alá vették a budapesti ügyvédi kamara részéről előterjesztett kérdéseket. Dr. Nagy Dezső, mint a budapesti ügyvédi kamara kiküldöttje, ismertette a szóban forgó kérdéseket, amelyek három csoportra oszlanak; az első csoport kérdései a kötelező ügyvédi képviselőre, a második a rendszeti intézkedésekre, a harmadik a díjakra vonatkoznak. Behatárolt tárgyalta azután az első csoportban foglalt kérdéseket és kérte a kamara óhajtatásainak méltánylását és teljesítését. Plósz Sándor igazságügy-miniszter újból hangsúlyozza, hogy a tervezet szerkesztésénél őt az ügyvédi karral szemben semminemű ellenszenv nem vezérelte, sőt — amennyire lehetséges volt — a tervezetben eleget tett a kamara 1898. évi felterjesztésében foglalt összes óhajtatásainak.

Hosszabb vita fejlődött a tárgyalás során, amelyben résztvettek Visontai, Papp, Nagy Ödön, Chörin, Schiller és többen. Nyolc óra után a miniszter az idő előrehaladottsága miatt a tanácskozás folytatását szombat délután 5 órára halasztotta.

§§ A Beöthy-Liptai affér. A budapesti ügyészség a Beöthy László által tett zsarolási följelentés ügyében a további eljárást megszüntette és Liptai Károly hirlapíróat az ellene emelt vád alól fölmentette. A megszüntető végzés, amelyet az ügyészség dr. Balogh Imrének, Liptai jogi képviselőjének küldött meg, szószentert így hangzik:

A zsarolás vétsége címén egyrésztől Beöthy László, másrésztől Liptai Károly budapesti lakosok följelentése dolgában teljesített nyomozást megszüntetem.

Indokok.

A nyomozás anyaga szerint Beöthy László a Nemzeti Színház igazgatója f. évi május 29-ik napján névtelen levelet kapott. Ebben közli vele a levél írója, hogy birtokában van annak a sürgönynek a másolata, melyet Beöthy László, az *Ocskay brigád* szindarab első előadása után színház intendánsához intézett. Felhívja, hogy küldjön azonnal 300 forintot a főpostán Sz. G. 100. jelleg alatt, mert különben a sürgöny tartalma a napilapokban közzéteszi. Beöthy László a levél tartalma alapján zsarolás vétsége címén följelentést tett és színpadi pénzjegyekkel megterhelve elküldte az Sz. G. 100. jellegű levelet a főpostára. Ezért a levélért másnap Kreisler Izrael horádár jelentkezett.

Őt Liptai hirlapíró bizta meg, hogy hozzon el a főpostáról egy Sz. G. 100. jellegű levelet. A gyanu tehát a zsaroló levél eredete tekintetében Liptai ellen irányult. Amde Liptai felmutatott egy hozzá intézett és nyilván az által az ember által irt névtelen levelet, akitől a Beöthy Lászlóhoz intézett levél származott. A levélben értesítik Liptai Károlyt, hogy abban az esetben, ha egy nőismerősének szerelmi viszonyairól új értesítést akar szerezni, a főpostáról hozasson el egy Sz. G. 100. jellegű levelet. Ő tehát ezt a levelet akarta birtokába keríteni, nem pedig a Beöthy-féle küldeményt és ez volt az oka, hogy a *kelep-cébe ő került bele. Ily értelmű védekezését a nyomozás adatai is támogatják* és különösen mellette szól, hogy a hozzá intézett levél írójának kiderítése végett ő maga is rendőri segínyt kísérelt meg igénybe venni. Liptai ellen tehát a zsarolás vétsége nem bizonyítható. Viszont azonban az sem volt kizárható, hogy a leveleket ki írta és ki hozta Liptai Károlyt abba a helyzetbe, hogy a zsarolás gyanuja ő ellene irányuljon. A B. P. 101. §-ának 3-ik pontja értelmében ezért határozom így. — Joguk van most már sértett feleknek e határozat kézbesítésétől számított 8 nap alatt a vád képviselőjét átvenni és e végből, határozatom felmutatása mellett, a budapesti királyi büntetőtörvényszék vizsgálóbírájánál jelentkezni, vagy pedig a budapesti királyi főügyész urhoz folyamodni. A folyamodást nálam kell benyújtaniok.

Budapest, 1901. június 13. napján

Dr. Geguse, s. k.

Liptai Károly annak a tudomásulvételére kér föl bennünket, hogy az ügy bírósági elintézése után ma újabb beadványt intézett a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnökségéhez. A beadványban hangsúlyozza, hogy a rágalom, amely nevével volt kapcsol-

latban, zsurnalisztikai működésében is akadályozza, amíg azt a Budapesti Újságíró Egyesület meg nem bírálta, tisztelettel kéri tehát az elnökséget, hogy kegyeskedjék ügyében rendkívüli választmányi ülést összehívni és ügyét határozathozatal végett a választmány elé terjeszteni.

§§ Elhalasztott főtárgyalás. A budapesti ítélőtánc egyik elnökét, Lenk Gyula táblai bírót, súlyos családi gyász érte. Felesége tegnap este hirtelen meghalt. Ennek következtében a bankóhamisítók bűnpöre néhány napig szünetelni fog. A szomorú hírt Zsitvay Leó kuriai bírót, a budapesti büntető törvényszék elnöke ma délelőtt tíz órakor közölte a tárgyalóteremben megjelent védőkkel. Minthogy, mondotta az elnök, az ügy tárgyalása zavartalan lelki nyugalmat és erős judiciumot kíván, Lenk bírót lelkialapotát pedig a nagy csapás erősen megrendítette, emiatt fogva a tárgyalást félbe kell szakítani. Az elnök a tárgyalás folytatását e hónap 19-ére tűzte ki.

Legujabb.

A király Prágában.

Prága, június 14.

Délután 6 órakor volt a második udvari ebéd. Nyolc óra előtt 6 felsége az ünnepesen feldíszített német színházba ment. Megjelenésekor a jelenlévők felállottak és lelkesült hoch-kiáltásokba törtek ki. A zenekar a néphimnuszot játszotta. A király látható érdeklődéssel kísérte Glüök *Maienkömigen* című operájának második felvonását és Wágner *Mesterdalnokainak* utolsó felvonását és távozásakor megelégedést fejezte ki Neumann igazgató előtt. 1/2 10-kor a király az ünnepesen kivilágított utcákon át visszatért a Hradsinba,

TÁVIRATOK.

A oár Németországban.

Berlin, június 14. A *Lokalanzeiger*-nek azt jelentik Pétervárról, hogy a *cár elfogadta a német császár meghívását* a danzigi hajógyakorlatra és hogy *Alexis* nagyherceg tengernagy kíséretében fog Danzigba utazni.

Vilmos császár és az amerikai ifjak.

Boston, június 14. *Holleben* német nagykövet a keresztény ifjak szövetségének, amely itt nemzetközi kongresszust tartott, elküldte Vilmos császárnak egy kábeltáviratát, amelyben a császár üdvözlöi a kongresszust és az kívánja, hogy a testvériség tovább is fönálljon és viruljon közöttük. A császár örömet fejez ki afelől, hogy a német egyesületek ugyanolyan irányban működnek, mint az amerikaiak és testvériesen résztvesznek a kongresszusban. Reméli, hogy az amerikai egyesületek nagy hazájoknak jövőre is testben és lélekben erős polgárokat fognak nevelni, akiknek élete az egyetlen megrendhetetlen alapon, Krisztus nevére nyugszik, amely név fölötté áll minden más névnek. A kongresszus táviratilag köszönte meg a császár üdvözlését. A válasz azt mondja, hogy a kongresszus mélyen megbotolta a császár táviratának az a része, amely a német haza és Amerika ifjúságának testvéri viszonyára utalt. A távirat így végződik: *Vajha Krisztus nevére alapuló szövetségünk örökre biztosítaná a két ország között most fönálló baráti viszonyt.*

Az olasz külügyi vita.

Róma, június 14. A képviselőház folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. Caupi előadó a kormányzat és a politika különböző kérdéseivel foglalkozik és a *hármasszövetség mellett* nyilatkozik.

Azután Prinetti külügyminiszter szóval fel. Mindenekelőtt a kínai ügyek lefolyásáról beszélt. Az olasz kormány mindenekelőtt azt követeli, hogy a garanciák realitás, de kielégítőek legyenek. Olaszország fenntartás nélkül hozzájárult az angol-német egyezményhez, melyben Anglia és Németország az expedició kezdetétől fogva kijelentették, hogy nem akarnak birtokba venni kínai területet.

A miniszter aztán a *kereskedelmi szerződés megújításának kérdésével* foglalkozik és kijelenti, hogy nem indokolt az a pesszimiztikus felfogás, mely néhány hónap óta mutatkozott. Csak a börtorgalom szabályozása jár nagy nehézséggel. A kormány bizonyára nem hajlandó feláldozni a börtorkereskedést más, ha még oly jelentékeny gazdasági érdekeknek is. Ha azonban figyelembe vesszük az olasz kormány jóakarátát és az osztrák-magyar kormány által nyíltan kifejezett jószándékot, úgy ezt a nehézséget sem lehet elháríthatatlannak mondani. (Helyeslés.) Prinetti ezután a *hármasszövetség kérdésével* foglalkozik és válaszol Barzilainak, aki őt a hármasszövetség megújítása ellen 1891-ben mondott beszédére emlékeztette és mostani fellegását ohajja meg tudni. A miniszter kijelenti, hogy Barzilai bizonyára nem felejtette el külpolitikánknak tíz év előtti jelleg-

zetes vonásait, midőn a hármasszövetség inkább individualis tendenciák következtében mintsem a stipulációk alapján, Olaszországban oly szintben tűnt fel, mely jellegének nem felelt meg. Akkor helytelenül a hármasszövetség következményének lehetett tartani oly eseményeket, melyek a nemzet érdekeit sértették és egy nagy nemzet érdekeinek ártottak. Ilyennek látszott akkor Franciaországhoz való politikai viszonyunk elhidegülése és a vámbábor, valamint a katonai kiadásoknak pénzügyi erőinket messze meghaladó felemelése. Azóta azonban a viszonyok teljesen megváltoztak. Azóta a hármasszövetség napról-napra bezonyítottá békés jellegű. Láttuk, hogy a hármasszövetség a világ-ságban nem feltételezi a katonai terhek emelkedését és ezután következő események szintén bezonyították, hogy a Franciaországhoz való benső viszony nem összeegyeztethetetlen a hármasszövetséggel. (Helyeslés.) E szerint nagy a különbség a mai helyzet és a dolgok amaz állása között, amelyben a miniszter 1891-iki beszédét elmondta. A hármasszövetség az olasz külpolitikának szilárd alapot és az európai béke fenntartásának hathatos támaszt nyújtott. (Helyeslés.) Az albániai kérdés fejtegetése és több tényleges helyreigazítás után kijelenti a miniszter, hogy nincs kifogása *Luzzatti* napirendje ellen, amely fenntartja a kormány akciójának szabadságát, az eszméi megvalósítására választandó eszközök tárgyában. A kamara elfogadta *Luzzatti* napirendjét.

A kongregációk.

Páris, június 14. A szenátus 153 szóval 80 szavazat ellenében elhatározta, hogy *Waldeck-Rousseau* miniszterelnöknek tegnapi beszédét plakátírozatják és ezután folytatták az egyesületi törvény tárgyalását. Majd 237 szóval 8 ellenében, a törvényjavaslatot általánosságban elfogadták.

Az orosz diákmozgalmak.

Varsó, június 14. Azoknak a tanulóknak, akiket a május 4-iki utcai zavargásokért elítéltek, teljesen elengedték a büntetésüket.

Botrány a francia képviselőházban.

Páris, június 14. A képviselőházban ma az algiri kérdésről megindult vita során *Drumond* nagy botrányokat csapott. *Lutand* algiri kormányzót *gyilkosnak* mondotta és az ottani államügyészt *aljas gazembernek* nevezte, mire *Deschanel* elnök többször rendreutasította és követelte, hogy az antisemita vezér vonja vissza a sértéseit. *Drumond* ismételte az inzultusokat s erre a képviselőház több ülésből kizárta őt. *Drumond* azonban nem akart lemenni a szószékéről.

Az elnök töltötte kalapját és felfüggesztette az ülést. Szünet közben az örség kiürítette a karzatokat és a parancsnok, kezét *Drumond* vállára téve, felszólította őt, hogy távozzék.

Az erőszaknak végre engedett *Drumond* és kiment a tereméből.

Mikor az izgatottság lecsillapodott, folytatták az ülést.

A kínai bonyodalom.

Sanghai, június 14. A *North China Daily News*nak kínai részről azt jelentik, hogy *Csing* herceg és *Li-Hung-Csang* császári rendeletet kaptak, amely szerint a *császár hozzájárul a hatalmaságok összes követeléseire*. A békeszerződést tehát június végén valószínűleg aláírják.

Washington, június 14. Az Egyesült-Államok eddig sem tetek kifogást és a mostani viszonyok között ezental sem szándékoznak kifogást tenni az ellen, hogy Sanghaiban nagy német helyőrség maradjon. Németország nagyon őszintén válaszolt Amerika korábbi előterjesztéseire, tehát az Egyesült-Államok is teljesen biznak Németországnak ebben a kérdésben felhozott indító okaiban.

Közgazdasági táviratok.

New York, június 14. (Termenytőssede.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2), júliusra 8.17 (8.21). Októberre 7.18 (7.19). New-Orleansban helyben 8.— (8.—). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90), Stand white Philadelphianban 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — *Zsir*: Western steam 8.85 (8.85). *Kóbe* és *Brothers* 9.10 (9.—). — *Tengeri irányzat* szilárd. — *Júliusra* 46 1/2 (46 1/2). *Auguszt.* — (—). — *Szeptemberre* 47 1/2 (47 1/2). *Buza* irányzata gyenge. *Piros ősz* helyben 78 1/2 (79 1/2). *Júliusra* 76 1/2 (77 1/2). *Szeptemberre* 74 1/2 (74 1/2). Októberre 74 1/2 (76 1/2). Dec.-re 75 1/2 (76 1/2). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1 1/2 (1 1/4). — *Kávé*: ar Rio 7. sz. 6.— (6.—). *Júliusra* — (5.06). *Szeptemberre* 5.15 (5.20). — *Liszt*: *Spring* *Wheat* cears 2.50 (2.50). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *Őr*: 28.40 (28.62). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 14. (Termenytőssede.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. — *Júliusra* 69 1/2 (70 1/2). *Jul.*-ra 71 1/2 (71.—). *Tengeri irányzata* szilárd. — *Júliusra* 41 1/2 (41.—). — *Zsir*: *Júliusra* 8.50 (8.50). — *Szeptemberre* 8.57 (8.60). — *Szalonna* short clear 8.32 (8.32). — *Sértés*: *Júliusra* 14.72 (14.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Hogy lehet az ...

Hogy lehet az lányka,
Ha szemedet nézek,
Olyan tüzet látok benne,
Hogy szinte égtek?

Hogy lehet az lányka,
Ha szemedet látom,
Boldogságot, mennyországom
Benne megtalálom?

Hogy lehet az lányka,
Sugd fülembé, mondd meg,
Hogy a pokol s a mennyország
Együtt is lehetnek?

Bródy Aladár.

— A háboru borzalmai. *Goya* és *Callot* egykoron nagyszerű metszetekben mutatták be a háboru borzalmaikat. Méltó szöveg volna a rajzokhoz az a jelentés, amely most érkezett a filippinokkal folytatott háborúról. Az amerikai lapok borzalmas részleteket közölnek azokról a kegyetlenségekről, amelyek a filippinok úgy az elfogottak, mint saját áruló véreik irányában tanúsítanak. Különösen jó híre volt a filippinok ismert nevű kapitányának, *Lorenzo Ramosnak*, aki az egyik főkelő bandának volt a vezetője. Hatalmát csak erőszakkal biztosíthatta és az ő táborában fordult elő a legtöbb agyonlövés és ölölakasztás. Katonáit egyszerű gyanura lelőtte, mert *Ramos* egy személyben volt vezér és hóhér. Ha fogoly került a kezébe, a legnagyobb örömmel kötötte a legközelebbi fához, s azután vadállatiassal élvezettel lölte le a megkötözött áldozatát. Végre hurokra került a vitéz kapitány. Az amerikaiak az ő rendszere szerint jártak el vele, s a legközelebbi fára főlhúzták. Más alkalommal hat bennszülött elfogott egy amerikai rendőrszert. Kézzeivel agyonverték, azután pedig az utra helyezték a holtestet és egy darab papírra a következő szavakat írták:

— Intó például azoknak, akik az amerikaikkal tartanak.

Négyet tudtak csak a tettesek közül elfogni s ezeket rögtön öl is akasztották. Egy más csapat valamelyik kapitány vezérlete alatt megrohanta azokat a vidékeket, amelyeknek bennszülött lakossága már letele a fegyvert. Azokat kirabolták, aki pedig ellenszeregült, azt megkötözték és vízbe dobták. Nemrég *Rosario* főkelővezér elfogta *Torres* Leouit, aki kémkedéssel foglalkozott. Törzsuraikkal vallatta ki, hogy mi a neve, azután pedig annyira össze-rugdosta, hogy szerencsétlen áldozata összeesett. Ekkor ástak egy gödröt s *Torrest* élve eltemették. A legutolsó eset *Alejandro* filippino tábornok fiával történt.

aki zsenge kora daórára a legnagyobb kegyetlenségeket követte el. Egy amerikai őrárat véletlenül elfogta. Nem menthették meg az életét, ámbar sokan közbenjártak érte. Elvette megérdemelt büntetését, főlakasztották. Atyja, *Alejandro* tábornok erre proklamációval felelt, amelyben elrendelte, hogy mindazokat a bennszülöttöket, akik az amerikaiaknak meghódoltak, bárkinnek jogában áll, sőt kötelessége, ha találkozik ilyenekkel, rögtön megölje. Erről ekkor most az amerikai lapok, de valószínű, hogy a filippinoknak is van elég okuk a panaszra, ami miatt viszont az amerikaiak szégyenkezhetnek.

— Fejedelmi szivarok. A német császári számára Havannában különleges szivarokat készítenek. Ezeknek hossza 17 centiméter és Havannában darabjuk 28 centbe kerül. Vámmal együtt körülbelül három márká az áruk. Ugyanott az angol király részére is készítenek szivarokat. *Eduard* király a nagy és erős szivarokat szereti. A számára készített szivarok hossza 22 centiméter s vastagságuk a közepén 5/8 centiméter. Egy ilyen szivar a mi pénzértünkön szerint körülbelül tizenegy koronába kerül. És a napokban rendelt meg az angol király ezer ilyen szivar.

— A sah furdósése. Valami tulságos lázasan nem érdeklődünk ugyan a teheráni politika iránt, azonban tekintettel arra, hogy a sah jó emberünk és ma már minden harmadik ember nap- és oroszlan-rendet hord a mellén szép Magyarországon, meg kell emlékeznünk távoli barátunk ügyeiről. A dolog úgy áll, hogy a trónörökösöt hirtelenben Teheránba szöktették, ami körülbelül azt jelentené, hogy a sah csakugyan a végét járja s hirtelen gondoskodni kell arról, hogy egy percig se maradjon gazdátlanul a trón. Azonban nem így áll a dolog, a sahnak a napjai még ninosenek megszámlálva, éppen csak rosszul érzi magát kissé. Szeretne Európába jönni, de nincs pénze. Nagyon sokba kerülnek az ilyes kirándulások s az ország pénzügyi helyzete ez idő szerint ha nem is vizsgálatlan, de kissé nyomasztó. Arról volt tehát szó egy ideig, hogy inkognitóban utazzék ő felsége az udvari miniszter és még egy-két ur kíséretében. Ez a terv azonban abba maradt a nagyvezir miatt. Ez az ur attól fél, hogy az udvari miniszter a kelle-ténél nagyobb befolyáshoz jut egy ilyen családias utban, tehát utját állja az egész kirándulásnak. Ilyenformán a sah valószínűleg csak valami kaukázusi furdóba megy az idén.

— A hajókatasztrófák elhárítása. A hajóépítésnél fontos újítást terveznek, amelyek célja, hogy a csavartengelytöréseknek lehetőleg elejét vegyék. Meggyőződtek ugyanis arról, hogy a hajókatasztrófiáknak nagy része a csavartengely törése következtében áll elő. Hivatalos kimutatás szerint a legutóbbi években átlag 173 esetben fordult elő, hogy a hajók csavar-

tengelye eltört. A *Lloyd Register*-hivatal ezért a hajóépítési szabályrendeletnek e csavarok készítésére és elhelyezésére vonatkozó részét lényegesen módosította. A többek között azt is elrendelte, hogy a csavartengelyekhez ezental a legjobb minőségű anyagot használják, s minden tengely az esztérgálás után biztonsági próba alá véteessék. Kötelezővé teszi továbbá, hogy a csavartengelyek évenként megvizsgáltsanak és legalább is minden két évben egyszer kiemeltesse.

— Rewososki asszony szurja. A párisi büntetőbírósa előtt a minap egy elegánsan öltözött leugygel asszony állott. Bevallott hivatása a szabóművészet volt s műtermét előkelő körök látogatták. Az ő „művészi fészéköpényei” nagy hírnévrnek örlhettek, de azonkívül is olyan kiváló tulajdonságai voltak, hogy pénteki szurjait szívesen keresték fel az előkelő megrendelő hölgyek és a társaság kiváló urai is. Tiszteket, művészek, politikusok is gyakran fordultak meg szalonjában és senki róla rosszat nem tudott. Az államügyészségnek azonban volt némi kifogása ellene, s a meghatározottabban szembőlajnak tartotta az érdekes leugygel asszonyt. Tízennyolcosor jelentették fel a detektívek, hogy kirakatok előtt, vagy a kiállításán hölgyek és urak zsebében kotorászott, de mindannyiszor kisiklott a vad álól. Nem is találták meg nála soha az eltűnt tárgyakat, aminek egyszerűen az volt az oka, hogy két nagyon ügyes munkatársa volt két elegáns íju személyében, akik azonban a titkos rendőrök elől mindig a legügyesebben tudtak eliskilani a lopott holmikkal. Rewososki asszony egy napon azután elkötötte azt a vakmerőséget, hogy *Lepime* rendőrönökböz méltatlankodó levelet írt a meghurooltatása miatt. A rendőrönök elővette a tizennyolc eset jegyzőkönyvét s aztán áttette az ügyet az ügyészséghez. A törvényszék pedig, noha a tiltakozó leugygel asszonyság erősen hangoztatta az ártatlanságát s a védőtgyvédje briliáns szónoklatot tartott, másfél esztendei fogságban mondta ki az ítéletet. A szurtársaság jó része jelen volt a tárgyaláson s nem akart hinn a fülének. Annyi bizonyos azonban, hogy másfél esztendeig nem lesz szur Rewososki urhölgyéné.

— Perpetuum mobile. Csodálatos perpetuum mobileja van *Indianapolisban* egy *Burton* nevű urnak. Őrája már három és fél esztendeje jár, anélkül, hogy egyszer is fel kellett volna huzni. Az óra olyan szerkezetű, hogy emberkés nem is huzhatja föl, hanem csak — a nap. Szerkezte a testek kiterjedésén alap-szik. Az éjjel és nappal hőfoka közötti különbség hat egy elmés szerkezet utján akként az órára, hogy föl-huzza. Az óra tokjához kívülről egy léggel telített edény van erősítve, amely egy csóvel összekötötésben áll a pinóben elhelyezett tartóval, amely a levegőt a felső edényből lehuzza, mikor a nap melege

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(83)

Galambodiné és három asszonytársa ezalatt keresték az erdőben *Bacót*. Előbb a biztosság érzeteivel, majd, hogy sehol nem találták, mind több aggodalommal. Kialtozni kezdtek nevét, de nem jött semmi válasz. A tisztás előtt egy fatörzs mellett megtalálták szánjáról a bundákat sőt e bundákon túl a hóban hagyott nyomok között egy női selyem kendőt is találtak, de ezen kívül csak a nagy darab halat lenyomott hó és a rá hullott csekély mennyiségű piros vér mutatta, hogy *Bacó* itt lehetett. Most már tanács-talanul állottak a hölgyek s *Galambodit* kezdtek kiáltani.

Galambodi valahogy meghallotta a hangokat, kevés vártatva odaérkezett. Számot vetve a helyzettől, az asszonyokat visszaküldte az ország-utra, felkérve, hogy az ép szánokkal sietve hajtassanak *Besztercére*, nehogy a téli éjszakában áthüljenek még jobban. Magára nem gondolva, a könnyű vadászkabátban nekiindult az erdőnek, keresve mindenütt *Bacót*. A nyomok elvezették amaz erdőrésztől, hol *Berger* az ő oláh minde-nesével találkozott. A szántalpak bevágásai, saját lovának és a *Bacó* fogatának toporzékolása ki-vehető volt a havon. A sok lábnyom azonban, melyek egyike az őg rőszéhez vezetett, másik *** falva felé, míg a harmadik nyom be az erdő sűrűjébe — teljesen megzavarta. Előbb a *** falva felé vezető nyomot kísérté. Erős menetben haladt fel az erdős bére tetejéig, mikor felért, úgy érezte, hogy teljesen át van izzadva. Tüdője

alig bírta a légnymást, Valami kellemetlen szag-gatást érzett oldalában. Le kellett ülnie, de nem volt mire ülnie. Levette felső vadászkabátját, maga alá tette és úgy akart várni, míg ziháló melle rendes járatába visszatér. A bércről a kanyargó utra a holdvilágon elmosódó kilátás nyi-loitt. Ugy tetszett *Galambodinak*, hogy *** falva felé egy szán rohan, de mielőtt az *** falva felől szintén sebes vágatva közeledő könnyebb szánal találkoznék, gyorsan megfordul és lecsapva az országutról, behajt a bére alá. A *** falva felől jövő szán szintén becsap és nyomon követi a másikat. Így rohan a kisebb szán a nagyobb után — emez mintha érezné, hogy üldözik, pillanatig sem hagyja fogyni a tá-volságot kettőjük között. A szának felkapaszkod-nak a hegyoldalra és *Galamboditól* alig negy-ven lépésre sannahnak el. Az egyik szánon a sapka alatt láthatóan bekötött homlokkal *Bacó* *Feri* hajtja állva össze-visszabogazott szerszámú székely lovait, a másikon a esendőrőrmester kivéve a fuvaros kezéből a gyeplőt, korbácscsal üzi a két jó havasi mokány lovat.

Galambodi nyugodtan tért vissza a társasághoz. Mig azonban odaért, jó idő telt el. Most már érezte, hogy átfázott. Hiában gombolta végig újra felvett vadászfelsőjét. Érezte, hogy a szél át-meg átjárja, pedig a fákon ott rezgett az apró hópihe és nem volt annyi ereje se a szélnek, hogy azoknak szárnyat adjon.

Mire az utra érkezett, visszakerült az oláh mindené is egy *** falvi fuvarossal, hozva minden-féle fákot, kőteleket, vaskapcsokat. Egy falusi ácsot és egy kovácsot is hozott, akik már nagy-részt meg is tatarozták a szánokat. A lovak is össze voltak már fogdosva. Egyik-másik sánti-tott, oldala, vagy egyéb testrésze vértett, de csak két ló vált hasznavehetővé. A társaságból ki-seb, nagyobb ütődésekkel mindenki menekült a komolyabb szerencsétlenségtől.

Az asszonyok az ép szánokkal előre elhaj-tatván, a férfiak közt szó sem volt már a vadá-szat folytatásáról. Aldor ezredes bosszankodva

ütötte át ujjával a vadászenedélyt a kettejű sasos részén, morogva magában a kuruc-nótát:

Ne higgy ücsém a németnek, akár mivel kecsegtetnek,
Mert ha ad is nagy levelet mint a kerek köpenyeged
S pecsétet ut olyat rája, mint a holdnak karimája.
Ninesen abban semmi virtus, áldja meg a Jézus Krisztus.

Bacó *Ferenc* homlokán erős ütással éppen akkor vesztette el eszméletét, mikor a gyujtógató fiatal lányt felismerte. Agyanak bizonyos kábult-ságában emlékezni vélt arra, hogy valaki szőlít-gatta, ápolgatta, hóval mosta homlokát személt zokogást is mintha hallott volna, azután valami forró folyamat arcain. Mikor azonban magához tért, nem látott maga körül senkit. Megtapogta homlokát érezte, hogy az valami selyem kendő-vel be van kötve. A széthasított selyemkendő másik fele ott volt nem messze tőle. Fekvőhelye körül apró hegyessarku cipő nyomai... Felgy-rott és tétovázva nézett körül, merre keresse éle-tének pillanatra felesillant delibábját. Az erdő alatt hallzott a magyar társaság és a kitudott nép zaja.

Úgy gondolta, hogy *Zoe*, ha ő volt — arra nem mehetett. Visszafelé kísérté a nyomokat. A nyomok 5—6 helyi bemélyedtek a sűrűbe, min-denütt felgyujtott rőszekőtt nyomai látszóttak. Mi lehetete *Zoe*? Őrlött lett talán? Úgy érezte, hogy ő is utána érül, ha nem találja nyitját ez érthetetlen eseménynek. Irányt vesztve futkosott keresztül az erdőn. A tisztáson túl, mely a *Berger* állomáshelye volt, az erdőgés erősödött. E fény tájékoztatásával az erdőben friss trőseket, majd lovak patkóinak nyomát látta, követte ezt a csapást s bent az erdőben nyiritést hallott. Rohant a hang után. Egy erdei árok mélyedésében megtalálta lovait szánjával együtt. A szánt már csak egyik hámlétrággal vonszolták a lovak ide.

(Folytatása következik.)

kiterjeszti. E mozgás által fordul egy korong, amelynek fordulata átvitetik egy fogaskerékre és ez aztán felhúzza az órárt.

Uj pestisbetegség. Madrasból írják, hogy utóbbi időben Indiában egy új betegség jelentkezik, amelynek még nem találtak nevet, de amely alkalmasint egyik neve a pestisnek. A betegség lefolyása és tünetei ezek: A beteg irtózik minden ételtől és égestől, kivált éjszaka; a lábán fekete foltok mutatkoznak, a testből repedezik és a beteg lassan eltorpan. Ha valamely családnak egy tagja is megkapta a bajt, akkor megkapja a család valamennyi tagja. Nevezetes, hogy a beteg mindent ködben lát uszni és rendes látóereje csak éjjel áll helyre. Ha a beteg izzó szemet vesz a kezébe, a hólyagok csak némi idő múlva mutatkoznak. Igen fájdalmas az ilyen betegnek meztilláb járni, pedig az indiai bennszülöttek nem igen viselnek cipőt. A betegségből eddig senkit sem tudtak kigyógyítani.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás előtt.

(A földművelésügyi miniszter jelentése.)

Budapest, június 14.

A földművelésügyi miniszter ma újabb jelentést tett közre a közeledő aratás kilátásairól. Több mint ezer gazdasági tudósító adatait nyújtják az alapot, bár rendkívül megnehezíti a becslést a mostani rendellenes időjárás. Az adatok, amelyekre a minisztérium becslését alapítja, a június 20-iki állapotnak felelnek meg és bár addig jelentékeny változás állhat be, sajnos, már ma is el kell mondani, hogy jóformán az összes kalászosokból a mult évnél gyengébb termésre számíthatunk, különösen áll ez az őszi gabonaművekre nézve.

Az őszi búzavetések ezidőszert leginkább a rozs-dától féltethők. A vetések ugyan már nagyjából kihányták kalászsukat és részben el is virágoztak tehát szemfejlődésben vannak, mindazáltal, mert sok helyütt máris nyakig rozsodások, könnyen bekövetkezhetik az a sajnos körülmény, hogy ez a káros parazita a növény szárára és kalászára, illetve szemére is átmegy, ami helyenkint már megis történt.

A kalász-kepződés — egyes helyektől eltérve — elég jó viszonyok között folyt le; a kalások — különösen az uradalmi földeken — elég szép nagyok. A kisebb gazdák vetései azonban már sok apró és rosszul fejlődött kalászt mutatnak, amit időnkint annak lehet tulajdonítani, hogy a kisebb gazdák a föld kellő megművelésére és a magvak megválasztására kevesebb gondot fordítanak.

Ott, ahol szélviharok és záporok a vetéseket összekuszálták, a rozsda is jobban terjed és könnyen megkudamhatja a buza kalászáit, illetve magját. Az ősözg és féreg okozta kár miatt eddig ugyan kevesebb az aggodalom, mint a rozsda esetleges károsítása miatt, mindazáltal helyenkint, különösen az Alföldön a hesszeni légy, továbbá a futrinka és eszikosibú buzalégy pusztítása, valamint a golyó-űszög is szembetűnő kárt okoztak.

Aránylag legjobban állanak a vetések a Duna jobb és bal partján, továbbá a Duna-Tisza közének tulnyomó részében, végül a Tisza alsó, illetve a Körös és Maros medencéjében a sík Alföldön.

A várható összes búzatermés a több mint 1000 gazdasági tudósítótól és a minisztérium gazdasági szakközegeitől beérkezett becslések adatai alapján 5,877.378 katasztrális holdról mintegy 36—37 millió métermázsára becsülhető, vagyis a mult évi 38.43 millió métermázsányi búzatermésnél ezidőszert jóval csekélyebb termésre van kilátás. Mennyiben és milyen irányban változik még meg a terméskilátás aratásig, az kizárólag a további időjárástól függ.

Katasztrális holdankint hat métermázsára és azon följüli termés várható: Bacs, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turóc, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Bihar, Hajdu, Szilágy, Arad, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Nagy-Küküllő, Szeben és Torda-Aranyos vármegyében. A többi vármegyék átlagai ezen alul, sőt egyes esetekben jóval az említett átlagok alul maradnak.

Az őszi rozs és kétszeres fejlődésének a gazdák részben az Alföldön és a Duna jobb partján elég jó reményekkel néztek eléje, különösen amikor az őszi rozs kalászáit kezdte bányjni. Az időjárás azonban azóta sokat rontott a rozs-vetésekben is. Ugyanis a virágzása közben járt ködök és párázó esők, továbbá záporok és jégesők általában sok kárt okoztak.

Ennek folytán a vetések sok helyen ablakosok, sőt néhol a kalászkok bizonyos százaléka egészen üres is.

Mindamellett az említett csapadékoktól kevésbé szenvedett, valamint általában a jól fejlődött vetések kielégítő, sőt helyenkint egészen tűrhető és részben a tavalyinál is jóval jobb termést is ígérnek.

Férgek a rozsban szórványosan szintén kárt okoztak. Aránylag a legjobban állanak a rozsvetések a Duna jobb partján és a Tisza-Maros szögén, illetve

az erdélyi vármegyékben, leggyengébben a Tisza felső vidékén és felső medencéjében.

A 2,001.896 kat. holdnyi bevetett területen remélhető összes termés mintegy 11.5—12 millió métermázsára becsülhető, de természetesen csak akkor, ha ezután már nem károsodik jelentősebben. Így tehát a kalászkoknál általában jobb fejlődése következében — az őszi rozs terméskilátások ez idő szerint kedvezőbbek, mint a mult évi termés volt, amikor 11.12 millió métermázsára volt az eredmény.

Az őszi árpa már érik, néhol kényszer-érés észlelhető. A tavaszi kalászosoknál különösen ki kell emelni azt, ami egyebütt is általában számban már hangsúlyosabb lett, hogy a várható termés szám szerint megbecslése ezen terményeknél még fokozottabb mérvű nehézségekbe ütközik, mint az őszi vetéseknél, mert úgy a tavaszi árpa, mint különösen a zab vetése is már megkezdte történetét és a száraz tavasz folytán a vegetáció oly későn indult meg, hogy a terménynek fejlettségi foka más évek hasonló időszakához képest különösen az ország felsőbb vidékén jelentékenyen elmaradottnak mondható.

A tavasziak terméseredményére tehát a további időjárás alakulása kétszeres fontossággal bír s döntő befolyást gyakorolhat. Nincsen tehát kizárva, hogy a következő becslések e terménymeknél még lényeges változásokat fognak feltüntetni.

A tavaszi árpa csak most hánnya kalászáit, néhol azonban a nagy szárazság miatt igen egyenlőtlenül, sőt itt-ott sehogysem, mert a szárazság és hőség következtében a vetések a kalász kitolására nem elég erősek. A tavaszi árpa különösen ott, ahol nem volt elég eső, jóval kedvezőlenebbül áll, mint a mult évben; ahol azonban idejében volt eső, ott szépen fejlődik és kielégítő termést ígér. A rozsda a tavaszi árpában is sok helyütt mutatkozik; részben e miatt, részben pedig a rossz időjárás következtében mutatkozó űszög és szárazság, illetve hűtés miatt is sok kétértelmű és kényszerített árpa lesz az idén.

Legjobban áll az árpa a Duna—Tisza közén, néhol a Duna jobb oldalán, illetve a Dráva felett továbbá a Tisza bal partján és a Tisza—Maros szögén. Az árpával bevetett 1,790.940 kat. holdnyi területről mintegy 10—11 millió métermázsára, tehát jóval kevesebb termés várható, mint a mult évben, amikor 11.73 millió métermázsára árpa-termésünk volt.

A zab-vetésekben az eső még sokat javíthatna. Ahol kielégítő csapadék volt, ott a vetések tűrhetően, sőt részben jól is állanak. Mindazonáltal a zab-vetések is a mult évnél gyengébb termést ígérnek. A zab-vetések is hasonlóan a tavaszi árpához alig képesek rendszeresen kitolni fejüket. A további fejlődés tehát első sorban az időjárás alakulásától függ. Jó idő és elegendő csapadék még gyenge közepertemést nyújthatna. A vetések mai állapot mellett azonban, különösen tekintve a rozsda föllepését és terjedését, továbbá a féreg, a szárazság és a hőség okozta károkat az 1,738.227 kat. holdnyi bevetett területről ez időszert alig várható több, mint 9.5—10 millió métermázsára termésre való kilátás. Talvaly 10.3 millió métermázsára zab termett.

A repcevetést már többlettel learratták és elcsépelették. Igen kevés repce volt az idén. A bevetett terület alig vált egy ötödé annak, amit normális években repcevel szoktak művelni. Az átlagtermés eddig 4—7 métermázsára között ingadozik. Helyenkint most folyik az aratás, másutt csak most érik. A repce kvalitása néhol elég jó.

A kukoricára az eső ott, hol bőven esett, nagyon jó hatást gyakorolt, de számos vidéken még mindig kívánja az esőt.

A többi vetések már jobb terméskilátással bíznak, bár azok is nagyon kívánják az esőt.

A szőlők tulnyomó részben kietgőtően és jól állnak. A peronospora ellen az első permetezés már megtörtént, sőt néhol a második permetezést is megkezdették, helyenkint a kénezés is folyamatban van. A szőlő virágzásának az idő kedvez; a türtök szép nagyok. A másodszori kapálás, szőlő oltás és kötözés is folyamatban van.

A gyümölcs-termés kilátások néhol igen rosszak, másutt tűrhetőek és csak helyenkint jók. A cseresznye és meggy forgalombavitele napirenden van. Legkevesebb gyümölcs lesz a Tisza-Maros szögén és a Tisza balpartján és részben a Duna-Tisza közén is, ahol sok lehellott belőle; tűrhető termést remélnek a Tisza jobbpartján, a Duna bal- és jobbpartján és részben az erdélyi vármegyékben.

A várható termés számszerű főbb adatai métermázsában a következők, megjegyezvén, hogy ezuttal a bevetett terület az 1900. évben teljesített újabb felvétel szerint a búzánál és rozsnál tetemesen emelkedett.

átlagos termés összes termés 1900. évi termés holdankint métermázsánként

Ipar és kereskedelem.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Tsuk József posztókereskedő Budapest (Deák Ferenc-tér 1.), Gluck Mária kereskedő Budapest (Dorottya-utca), Frömel Alajos kereskedő Veitsch, Baier Borbála kereskedő Böhmisch-Röhren.

Szösszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.60 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi június hó 14-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1375 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, — db, nő-vendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Argyézesek. — Belföldi élő borjú I. rendű 68—84 f.-ig, kivétel 88 f., II. rendű 56—68 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-ig, 1 f.-ig, kivét. — f. kilónkint levonas nélkül. Bécsi leölt borjú — f.-ig. Növendék marha 51 f.-ig, I. r. — f.-ig, középmínőségű — f.-ig, I. r. — f.-ig, alarendelt — f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő — k., leölt bárány —, —, k. kivételén ár — k.-ig páronkint. — Elsőrendű borjúk árai változatlanok, siányabb minőségűek pedig — fillérral kgkint csökkentek. Lanyha irányzat; árai változatlanul maradtak.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-lővárosi sertés-konsumvásár argyézése 1901. évi június 14. Készlet 459 darab. Erkezett 1006 darab. Összesen 1465 darab. Eladott 807 darab. Maradt 658 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 79—84 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 79—85 koronáig, 320—380 kg. sulyban 80—84 K.-ig, Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 70—80 koronáig. — Malac — korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, június 14.

Mérsékelt vételkedv és nyugodt hangulat mellett 15.000 métermázsára került forgalomba változtatlan áron. Rozs, zab és tengeri változtatlanul tartott áraikon kelt.

Eladott: Buza, Tiszavidéki: 800 mm. 80 k. 8 K. 50 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 77 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 78 1/2 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 74 1/2 k. 8 K. 05 f.

Pestvidéki: 200 mm. 78 1/2 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 77 k. 8 K. — f., 400 mm. 77 1/2 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 10 f.

Fehérmegyei: 2000 mm. 77 1/2 k. 8 K. 37 1/2 f.

Martfűi: 4000 mm. 75 k. 8 K. 15 f.

Raktárból: 1900 mm. 75 k. 8 K. 15 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 k. 17 1/2 f., 100 mm. 7 K. 10 f., 200 mm. 7 K. 50 f.

Zab: 100 mm. 8 K. — f., 100 mm. 7 K. 95 f., 100 mm. 7 K. 80 f., 200 mm. 7 K. 50 f.

Arpa: 100 mm. 6 K. 70 f., 350 mm. 6 K. 72 1/2 f.

Tengeri: 1700 mm. 5 K. 50 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség bektőlterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: B u z a, Kiló, 50 kilogramm Ára, 100 kilogramm Ára. Rows: Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonaművek, Kiló, 50 kilogramm Ára. Rows: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőszület folyamán a következő kölcsök történtek:

Table with columns: Month, Interest rate. Rows: Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Augusztusi repce.

Dél egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Month, Interest rate. Rows: Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Month, Interest rate. Rows: Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata tartózkodó s inkább egy árnyalattal gyengébbnek volt mondható, noha a tegnapi estelli küllőldi zárlatok magasabbak voltak. A zárlat nyugodt volt.

A helyi piac el volt hanyagolva, fizetetlen. A déli tőzsde változatlan volt. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde lanyha. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 676.—679.—. Osztrák hitelrészvény 672.50.—676.—. Államvasuti részvény 668.50—671— Jelzálogbank 448.50—445.50 korona.

A déli tőzsde kezdetben gyenge, végül javult. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 675.—676.—. Osztrák hitelrészvény 670.25—672.75. Államvasuti részvény 667.25—668.75. Közúti vasut 572.50—574.—korona.

Forgalomból került továbbá: Regále kárt. 100.35. Kereskedelmi bank 2445.—. Salgótarjáni 573.—. Ált. waggonkölcsönök 1610.—. Nemz. waggonkölcsönök 92.—. Városvasut 298.—korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 674.75. Magyar hitelrészvény 679.25. Leszámitoló 426.—. Rimamurányi vasmti részvény 436.—. Osztrák-Magyar államvasut 669.—. Közúti vasut 574.—. Villamos vasut 298.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerül hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: huorna magyar ——— korona, vörös aprószemű ——— korona, vörös erdőlyi ——— korona. vörös bánsági ——— korona. középszemű ——— korona. nagyszemű ——— korona. Disznózsir: budapesti: 49.50—50.—korona. vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légenszártított vidéki ——— korona. városi 4 darabos 40.50—41.—korona. 3 darabos 42.50—43.—korona. üstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos ———. korona. 100 darabos 13.25—13.75 korona. 85 darabos 15.—15.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.—korona. 100 darabos 11.75—12.25 korona. 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilva: szlovéniai 19.25—20.—korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, június 14. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A hirtelen időváltozás csak néhány helyen elveté hozott esőt, ma délelben azonban a sűrű felhőzet országos esőt jelzett. Ez se okozott változást a gabonaüzlet irányzatában. Arra való tekintettel, hogy a mostani eső már nem gyakorolhat kedvező hatást a téli vetésekre, a kínálat tartózkodó volt és a vásárlási kedv gyöngye. Ilyen körülmények között a határvidéket egy csöppet sem volt élénk és az ár-folyamok alig változtak. Rozs tartott, buza és tengeri 1—2 fillért veszített, zab 2 fillérral javult.

Köttettek: Buza május—júniusra 8.28, őszre 8.50—8.48, rozs május—júniusra 8.15, őszre 7.46—7.44, zab ősze 6.64—6.66—6.64, tengeri május—júniusra 5.73—5.70, július—augusztusra 5.73, szeptember—októberre 5.95—5.93, repece augusztus—szeptemberre 13.55—13.65 korona. Feimondottak 3000 mm. buzát. Zárlatok maradtak: buza őszre 8.54, rozs ősze 7.49, zab ősze 6.69, tengeri július—augusztusra 5.74, szeptember—októberre 5.35 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde üzlettelenség uralkodott. Prolongáció könnyen és simán folyt 3/8% mellett, bankoknál 4/8%.

Déli tőzsde gyengén indult Berlinre, később javult.

Zárlat csendes, berlini magánidőskontó 8/8%.

Bécs, június 14. (Magyar értékek sárlata.) 4/8-os aranyjárdék 118.—. Tízszé és szegedi: kölcson sorsjegye 144.40. Magyar vasuti kölcson ezüsten 100.60. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.50. Magyar leszámitoló- és penzváltóbank ———. Rimamurányi vasút részvény 435.—. Magyar korona-járdék 92.85. 4/8-os Magyar földtenger. kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 676.75. Magyar nyeregményi kölcson sorsjegye 174.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 354.—. Magyar kereskedelmi bank 2445.—. Magyar cukoripar 1770.—.

Bécs, június 14. (Osztrák értékek sárlata.) 4/8-os papírjárdék 98.55. 4/8-os osztr. aranyjárdék 118.—. 1890-os sorsjegye 139.75. Osztrák hitelsorsjegye 399.50. Angol-osztrák bank 278.—. Bécsi bankjegyesület 477.—. Osztrák-magyar bank 1670. Déli vasut 105.50. Dunagőzbázisai részvény 821.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltó 117.50. 4/8-os ezüst járdék 92.20. Osztrák korona-járdék 95.80. 1864-ik sorsjegye 207.75. Osztrák hitelintézet részvény 673.—. Unionbank 555.—. Osztrák Landerbank 411.—. Osztrák-magyar államvasut 667.50. Elbavölgyi vasut 497.—. Alpesi bányarészvény 467.50. 20 bank arany 19.07. Londoni váltóár 240.10. Bécsi Tramway Litt B. 251.—. Bécsi Tramway Litt A. 254.—. Lapót kohó ———. Az irányzat szilárdabb.

Bécs, június 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déli tőzsde magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 674.—. Magyar

hitelrészvény 677.50. Angol-Osztrák bank 280.70. Bécsi bank-egyesület 478.—. Union bank 556.—. Landerbank 411.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 668.—. Lombard 105.50. Elbavölgyi vasut 498.—. Északnyugati vasut részvény 479.50. Dohányrészvény 294.—. Rimamurányi vasmti 437.—. Alpesi bányarészvény 467.50. Májusi járdék 95.55. Magyar korona-járdék 92.85. Török sorsjegyek 107.—. Német birodalmi márká 117.56—63. Napoleon d'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 14. (Tőzsdei tudósítás.) A transzvaali vasut concessziójára vonatkozó kékkönyvről szóló részletes jelentése a transzvaali értékek még 31 százelekkal hanyatlottak, ami az egész irányzata kedvezőtlenül hatott. Csak beföldi értékek tartották magukat jobban. Kézpénzpiac gyöngye. Magánleszámitolási kamatláb 3/4 százelek.

Berlin, június 14. (Zárlat.) 4/8-os papírjárdék ———. 4/8-os osztrák aranyjárdék 100.30. Elbavölgyi vasut ———. Magyar korona-járdék 93.50. Osztrák-magyar államvasut 1—3—. Kassa-oderbergi vasut ———. Bécsi váltóár 84.95. Magyar vasuti beruházási kölcson 103.25. Alpesi bányarészvény ———. Disconto-Commanidit 179.90. Általános villamosági Edison 195.—. Gelsenkirchen 171.10. Laura-kohó 198.90. 4/8-os ezüstjárdék ———. 4/8-os magyar aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 211.25. Déli vasut 25.10. Károlyi Lajos vasut ———. Orosz bankjegye 216.10. 4/8-os új orosz kölcson 96.—. Török dohányrészvény ———. Olasz járdék 96.60. Magyar hitelbank ———. Dynamit Trust 153.75. Harpeni 173.50. Az irányzat gyöngye.

Berlin, június 14. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirtata.) Esti forgalomban 4/8-os magyar aranyjárdék 99.40. Magyar korona-járdék 93.50. Osztrák hitelrészvény 211.60. Osztrák-magyar államvasut 142.—. Déli vasut 25.—. Északnyugati vasut ———. Elbavölgyi vasut ———. Orosz bankjegye kézpénz ———. Buschtiehradi ———. Orosz bankjegye ———. (Ultimo.) Lombard ———.

Hamburg, június 14. (Zárlat.) 4/20-os ezüstjárdék 98.—. 1860. sorsjegye 140.—. Déli vasut 24.75. 4/8-os osztrák aranyjárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 211.70. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Olasz járdék 96.40. 4/8-os Magyar aranyjárdék 99.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 14. (Zárlat.) 4/20-os papírjárdék 98.50. 4/8-os osztrák aranyjárdék 100.30. Magyar korona-járdék 93.70. Osztrák-magyar bank 120.50. Déli vasut 25.10. Elbavölgyi vasut 126.50. Londoni váltóár 204.—. Bécsi bankjegyesület ———. Villamos részvény 125.—. 3/8-os magyar aranykölcson 83.40. 4/20-os ezüstjárdék 98.25. 4/8-os magyar aranyjárdék 99.10. Osztrák hitelrészvény 210.80. Osztrák-magyar államvasut 143.—. Északnyugati vasut 117.50. Bécsi váltóár 84.95. Párisi váltóár 809.66. Unio bank ———. Alpesi bányarészvény 234.—. Az irányzat gyöngye.

Frankfurt, június 14. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirtata.) Ártolyamok januúra. Esti forgalomban Osztrák hitelrészvény 211.80. Német bank 195.90. Discont 181.—. Berlini kereskedelmi bank 142.60. Gelsenkircheni 172.30. Harpeni 174.30. Laura-kohó 200.50. Olasz járdék ———.

Páris, június 14. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut ———. 4/8-os osztrák aranyjárdék 99.70. Osztrák Landerbank ———. 3/8-os francia járdék 101.47. Ottomanbank 550.—. 3/8-os francia járdék 101.47. Alpesi bányarészvény ———. Déli vasut ———. 4/8-os magyar aranyjárdék 100.85. Párisi bankrészvény 1093. Olasz járdék 97.80. Francia törleszt. járdék 99.85. Osztrák földhitelintézeti részvény 1275.—. Török dohányrészvény 320.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 14. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: 1.) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 76—78 fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 82—84 fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 83—85 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) ——— fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) ——— fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban, ——— fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachii). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) 80—82 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 78—80 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérg.

Sertéselészám 1901. június 12. napján volt készlet 63 824 darab. — 1901. június 13. napján felhajtott 411 darab. 1901. június 13. napján elszállított 518 darab. 1901. június 14. napjára maradt készletben 63 717 darab.

Napirend.

Napirend. Szombat, június 15. — Római katolikus: Vid. Modeszt. — Protestáns: Vid. — Görög-orosz: (június 2.) Vicefor. — Zsidó: Sivan 28. Sabbath. Schelach-Le. — Nap kél: 3 óra 47 percek. — Nyugszik 7 óra 42 percek. — Hold kél: reggel 2 óra 46 percek. — Nyugszik délután 6 óra 31 percek. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag utca 15. száma alatt, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Tavaszi nemzetközi kiállítás a Múcsarnokban délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona. (Utolsó nap.) A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7-ig. Belépődíj 50 fillér. Megfigyelési kiállítás (Párisból hazahozott tárgyak) az Iparcsarnokban. Délelőtt 10 órától este 7 óráig. Belépődíj nincs. Országos Képtár az Akadémiában zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Megfigyelési múzeum délelőtt 9—1-ig. Földtani Intézet múzeuma (Sietánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múcsarnok könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig. Allatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitványt és keleti mintatár: V. kertület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, (továbbá a házi-ipari kiállítás (meiyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 14. — Kinevezés. A belügyminiszter Dr. Illéshy János országos levéltári fogalmazót az országos levéltárhoz kezele főfogazótávra: a vallás- és közoktatásügyi miniszter Wosinskyi Mór esperes-pébánost a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőségéhez öt év tartamára felügyelővé, Tóth István okleveles tornatanítót a budapesti VI. ker. állami főgimnáziumhoz ideiglenes rendes tornatanítót, a X. fizetési osztály III. fokozatába, Jakab András okleveles tanítót a medvesi állami elemi népiskolához rendes tanítót, özv. Marikovszky Istvánné és Mészáros Malvin rimaszombai állami elemi iskolai helyettes tanítókat a rimaszombai állami elemi népiskolához rendes tanítóknak; az igazságügyminiszter Lovcsányi Gyula szepesváraljai kir. járásbírósig irnokot a vágselymi járásbírószághoz segédlekkönyvezetővé; a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Fajka Kálmán Győző vezétt joghallgató szegedi lakost a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe dijas joggyakoroknokká; a kassai kir. ítélőtábla elnöke Bogsch Gyula Zsigmond vezétt joghallgatót a kassai kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségben dijas joggyakoroknokká; a rózsashegyi kir. törvényszék elnöke Helko András liptóújvári kir. járásbírósigi II. osztályi hivatalosig, saját kérelmére a rózsashegyi kir. járásbírószághoz helyezte át és Graiser István kiszolgált csendőrt. tencsensvármegyei budotni lakost, a liptóújvári kir. járásbírószághoz III. osztályi hivatalosigá nevezte ki; az igazságügyminiszter Ádám Sándor fehértemplomi kir. törvényszéki albirót a fehértemplomi kir. járásbírószághoz, mint végleges székfőre rendelte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Pisatóry Miklós tomes-kutasi állami elemi iskolai tanítót a szépszi állami elemi iskolához, Övry János a marostordavármegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte és az ottani állami elemi iskolánál az igazgatói teendőket ellátásával megbízta. Pályázatok. Pénzügyi fogalmazó-gyakornoki állásra a soproni pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; III. oszt. postamesteri állásra Német Szatmoran (Temes) június 28-ig; III. oszt. postamesteri állásra Mésenes (Aradm.) június 28-ig; utbiztosi állásra Igalon június 20-ig; aljegyzői állásra a pápai járásbírószágnál 2 hét alatt; több pénzügyi vizgatói állásra a fűmői pénzügyigazgatóság kerületében 2 hét alatt; számlaellenőri állásra a budapesti honvédeknél június 15-ig.

TAJEKOZTATO.

Szénásy, Hoffmann és Társa

párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV. Bécsi-utca 4. szám. Tiszta selyem, sima lészt, minden színben métrje 90 kr. Lyoni fonadék és nyomtatott pongis 65 kr-tól főgöbbs. Tiszta selyem nyomtatott libort 1.10 kr-tól főgöbbs. Louise, popeline-velőli egész ruhákra minden színben. Louise-chin, gase-chin és soyaue-chin a legújabb kivitelben bluzok és egész ruhákra. Minták vidékre kívánatra pontosan küldetnek.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, június 14.

A depresszió tovább súlyosította a légnymást az egész kontinensen, leszorítva a magas délnyugatra és délkeletre. A légnymás minimuma Svéd- és Finnországban és a lyoni öböl környékén van.

Az idők Európaszerte változókéony, sok helyütt csapadékos, zivataros és viharos volt. A hőmérséklet északnyugatról tovább süllyedt.

Nálunk tegnap délután északnyugatról borulás és zivatarkezdés állt be, amely reggöre kevés kivétellel az egész országra kiterjedt. A zivatark az ország északi felében erős esőzettel jártak s helyenkint viharos széllel.

A levegő az ország északnyugati részén erősen lehűlt, míg egybűt a hőmérséklet változatlan.

Kiállítás: Változókéony, enyhe idő várható, helyenkint, de inkább csak északon kevés esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Danubius, Tisza, Rába) and water level measurements (e.g., Jan. Jun., 13. 14., 15. 16., 17. 18.).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Siegfried.
A „Niibelung gyűrűje” című zenedráma-trilógiának második napja. Irtá Wagner Richard. Fordította Radó Antal.
Személyek:
Siegfried Broulik Alberich Takáts
Mime Dalnoki Fafner Szendrői
A vándor Ney D. Brühnilda Dösyne
Erda Bartolucci Egy hang Szilágyiné
Kezdete 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
A bér.
Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irtá Gárdonyi Géza.
Személyek:
Baracs Imre Gyenes Eszter Gerő L.
Matyi Rózsahegyi Göre Gábor Ujházi
Baracsné Alszeigny Görené Vizvári
Szunyogné Györgyné Durbinta Vizvári
Rósi Ligeti Kácsa Faludi
Mihály Gabányi Bige Narcsisz
Kezdete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Turchányi Olga vendégfellépével.
New-York szépe.
Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irtá Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerette Gustave Kerker.
Személyek:
Fronson Sziklai Cora Dóry
Harry Ráthonyi Kenneth Giróth
Kurt Boross Blinky Palásthy
Snifkins Mátrai Gray Turchányi
Fili Ledófsky Kissie Rózsa
Kezdete 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Coralie és Tsa.
Böhözát 3 felvon. Irták Valabréuge és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.
Személyek:
Dufautet Jules Góth Thommerel Bihari
Lucienne Kalmár Coralie Hunyady
Laure Nikó L. Etienne Hegedüs
Glapissard Vendrei Liane Berzötei
Clemence Harasztly Hóféherke Varsányi
Versaquette Fenyvesi
Kezdete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Milliók a hó alatt.
Regényes színmű 5 képben. D. Ch. Murray regényéből írta Francis Barlington. Magyarra átdolgozta Bálint Dezső.
Személyek:
Briggs Szirmai Gay Kovács M.
Harding Horváth Cunningham Delli
Edith Fedák Davis Ujvári
Tomkins Szabó Kata Kápolnai
Saylor Tollagi Broke Szerdahelyi
Kezdete 7 1/2 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Először:
A föld körül.
Irtá: Dr. Gáspár Ferenc.
Kezdete 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
Cyrano de Bergerac.
Romantikus dráma 5 felv. Irtá Emond Rostand. Franciából fordította Abrányi Emil.
Személyek:
Cyrano Pethes Carbon Farkas
Roxan Tóth Il. Lignière Leóvey
A Duenna Havasi Valvert Pázmán
Guiche gróf Klenovita Ragueneau Krémer
Neuvellette Czákó Liza Szentmiklósy
Le Bret Sebestény Montfleury Faragó
Kezdete 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Szombat, 1901. június hó 15-én.
A gipsz-szobor
vagy: **a vén szoknyahős.**
Énekes bohózát 3 felvonásban. Irtá Taube Theodor. Magyarosította Komor Gyula. Zenéjét összeállította Donáth Ede.
Kezdete 7 1/2 órákor.

ÓS-BUDAVÁRA
A székesfőváros a legelőkelőbb, pazar pompával berendezett nyári mulatóhelyén ma, szombaton este
nagyszerű új varieté-műsor
Működik a Korvin-téri nagy színpadon, melyben Mr. P. Batty világhírű szibériai medvéi, Bianca de Roches és a többi kintűn utonnan szóródott különlegességek lépnek fel.

BENALI-BEY varázsszínháza.
A „Folies Caprice” vendéglátéka.
A m. kir. budapesti honvéderületi zenekar hangversenye.
A nagyszerű új amerikai seating rink és a kerékpár-körhinta kellemes testnedő szórakozást nyújtanak. — A nyári színpadon ingyenes színelőadások, továbbá számos dallamokkal és zenekar a pompás díszlet mulatóhelyet a legkellősebb és legszórakoztatóbb nyári találkozóhelyévé tessék a nagyközönségnek.
Belépőj: 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden tizedében. A földalatti villamos éjjeli 1 óráig közlekedik. Társaskocsik egész éjjel.

WULFF EDE CIRKUSZA.
Ma szombaton, június 15-én, este 7 1/2 órákor:
Kivételes nagy előadás.
Uj! Először: Uj!
Utazás a Kárpátokban.
A jelenkor legnagyobb színtájkája 8 képben, 300 személy által előadva. Egy teljes vasúti vonat géppel megy a manéreg-on keresztül, ballet a Kárpátokban, virárfakadás. Az utolsó képben hegyomlás a 100 láb magas hegyről. Ezenkívül első fellépő Sattler Antal urnak a jodier-humoristának, ugyint fellépte az összes művész-személyzetnek, elővezetése a legjobb iskolai és szabadon idomított lovaknak Wulff Ede igazgató által.
Holnap vasárnap 2 nagy előadás 4 és 7 1/2 órákor.

Utazási idény
alkalmából ajánl
HOLZER
női felöltők áruháza,
Kossuth Lajos-utca 9. sz.
Porköpenyeket
Gallérokat
Kabátokat
Kosztümöket
Inglbluzokat

Wagner Vilmos vendéglője
a „Márványenyasszony”-hoz Budán.
Mától kezdve naponta a
„Pilseni ősforrás”
sör, a polgári söröződből Pilsenben, friss csapolásban kerül kimérésre.
Jóízű konyha és kiváló italok!
Naponta hangverseny!
GLEICHENBERG
a „Hungária”-szállodában kényelmes és szigoru כשר קניע ארמון vendéglő e hó 10-én megnyit.
Referenciákkal a pápai és kisvárdai rabbik szívesen szolgálnak
kiváló tisztelettel
Eisen Salamon
Hungária szálloda Gleichenberg

Pénzhitelt
szerez ingatlanok, házak és birtokokra II. és III. helyen is, továbbá konvertálásokat és minden pénzügyi transzaktiót jutányosan és diszkrétan teljesít minden előleges költség nélkül
Dénes Lipót
bank-forgalmi tanácsja
Budapest, VI. Teréz-körtút 18.
Közvetítők kizárva! Válaszfelelősek kérések.

VISEGRÁD.
Pap Jánosnak „Mátyás király”-hoz című legjobb bírtú vendéglőjében kintű magyar konyha van; valódi magyar eredetű bor és kintű Bréber-sör leír felszolgálva jutányos árak mellett. A közönség nagy hajléka, mint vendéglő nagyom előadó és kényelmese. Minden vasár- és ünnepon katonahangverseny. Pontos és figyelmes kiszolgálás. Nagyobb társaságoknak kedvezményes árak.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten.
Arjegyzekek ingyen és bérmentve.

Hajhullás és őszülés.
A Lőrinczy-féle hajjeltör pár napi használat után biztosan megszünteti a hajhullást, az őszülést bármilyen korban megelőzve, ugyancsak hatást gyakorol a szakálra és bajusra. Ára 6 kor-melyről ingyen prospektust küld:
Lőrinczy „Aranykereszt” gyógyszer-tára Békés-Csabán.

BUTOR
jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre.
Náthán Ignác
kárpitós- és asztal-butor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körtút 23.
Arjegyzekek ingyen és bérmentve

Várkonyi Dezső
Szegény legények.
A régi betyár romantikából való néhány elbeszélés és, amelyet a régi újságírók gárdájának ezen tehetséges tagja gyönyörű hamisítatlanul magyar nyelven annyi közvetlenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ára 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beutódása esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Kőves Béla könyvkiadónál, Buda-ban, Veszprémben.

45 Lr.
egy könnyű, elegáns szalmakalap, átmérő 65 krajcár, árt. 75 kr. Iremételezőknek áruajánlása.
KERTÉSZ PÁL
kalap- és virávtart raktára
Budapest, Kerepesi-ut 44. Népszínházal szemben.

BUTOR részletfizetésre!
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyház-férfiak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak száll-gyártmányu asztalos- és kárpito-zott butorokat.
Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.
Sas-utca sarok, I. em.
Arjegyzekek 35 kr. levéljeggyel beutódás ellen bérmentve küld fennti cég B. osztálya.

Alapított 1850.
SEMLER J.
posztókereskedése
osztrák osztrák és magyar királyi udvari szállító
BUDAPEST,
Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarok.
Ajánlja legutóbbi újdonságait
„OSTENDE”
legelőkelőbb utasruhászati urak és hölgyek részére. Legnagyobb választék angol őr- és női pláidokban és kesszetakárókban.
Gyári raktára a hazai termékű tiszta gyapjú-posztóknak. Minták ingyen és bérmentve.

Alapított 1865-ben.
A legjobb zongorák
plannók és harmonikumok legelőkelőbb kaphatók tökéletes jóállás mellett
HECKENAST GUSZTÁV
hírneves zongora- és kö-l-zenés-instrum-entben
Budapesten, most IV., G-szall-tér 2. szám.
Ehrbar és sz. kir. udvari zongoragyár, továbbá Schiedmayer és fia stuttgarteri udvari zongoragyár és Thuringiai Organ Co., a világ legjobb és legelőkelőbb harmonikumai egyedüli képyelete. Arjegyzekek ingyen.

Angol és osztrák
SPORT-JÁTEKOK
legelőkelőbb megbízható beszerzési forrása.
KÉPES KÁRCKÖZTŐ KIVANATRA BÉRMENTVE KÜLD
SEFFER ANTAL
BUDAPEST
IV. KÁROLY-UTCA 1
boltszám 12 (Körponti városbár)
KOTÉLÁRUK, ZSINEGEK, ZSÁKOK, PONYVÁK
FOGGÁGYAK, TORNAESZKÖZÖK a mindent
HALOK IPARTELEPE
TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE, TORNA TERMEK FELSZERELÉSE
GYÁR, 20. BŐSNÁR-UTCA 30. SZÁM 2. EMELET

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
4. U. Vasárnap este	Nyári szünet	Carmen	Csak párosan	Vizsgálati-előadás Milliók a hó alatt	Az ikrek

